...яагтын зонодо таряа хуряалга, гүрэндэ худалдалга унжагайрһаар

...ЭНДЭ 37 МЯНГА ГАРАН ГЕКТАР ТАРЯАН ХАДАГДААГҮЙ, 32 МЯНГА ГАРАН ГЕКТАР ТАРЯАН БАА[illegible]ДАА ХЭБТЭНЭ. ГҮРЭНДЭ ...А ХУДАЛДАХА ТҮСЭБӨӨ ТЭДЭНЭР МИИЛ 48 ПРОЦЕНТ ДҮҮРГЭЭ. ИЛАНГАЯА ЗЭДЫН АЙМАГ ЕХЭЭР ГЭЭГДЭЖЭ ЯБАНА. ЭНЭ ...ГАЙ КОЛХОЗ, СОВХОЗУУД ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ХУДАЛДАХА ТҮСЭБӨӨ ОРОЙДОО 18 ПРОЦЕНТ БОЛГОО.

...ЗЭДЫН, ЗАХААМИНАЙ, БЭШҮҮРЭЙ, ХЯАГТЫН АЙМАГУУДАЙ ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАД, БАЯН УРГАСАЯА ТҮРГӨӨР ХУРЯАЖА, ...ДӨӨ ТАРЯА ХУДАЛДАХА СОЦИАЛИС УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЫТ.

...БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

...БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 229 (9983) | 1962 оной сентябриин 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн

1962 оной сентябриин 26-най мэдээгээр республикымнай колхоз, совхозууд гүрэндөө 844.899 центнер гэхэ гү, али 5.280.618 пүүд таряа худалдаа. Тиигэжэ Эхэ орондоо 7,5 миллион пүүд таряа тушааха гэһэн социалис уялгаяа 70,4 процент дүүргээ.

...Агуухэ Октябриин ...арта ойн хүндэлэлдэ

...арадай, түрүү хүн ...эй баяр, омогорхол- ...хүлеэн тэмдэглэдэг ...а һайхан һайндэр ...риин ехэ хубисха- ...дахи ой ойртожо

...нэй ойн онсо зүй- ...б гэхэдэ, КПСС-эй ...рограмма — комму- ...ество байгуулгын ...а баталан абаһан ...XXII съездын тү- ...ойтой тудалдаба. ...ороной ажалшад ...эй урда тээхи вах- ...бүгэдэ ниитээрээ ..., энэ жэлэйнгээ тү- ...баринуудые бол- ...ь урид дүүргэжэ, ...змын жасада ху- ...руулхын түлөө баа- ...ятайгаар тэмсэжэ ... Хүн бүхэн шадаал ... бэлэгтэйгээр угта- ...оролдоно. Энээнтэй ...дан, социалис мү- ...й далайса респуб- ...ото городууд ба хү- ...онуудаар үдэр бү- ...эн, шэнэ амжалта- ...саржа эхилээ. Жэ- ...э, 1962 онойнгоо тү- ...екабриин 25 хүрэ- ...гэхэ, тэрээнһээ га- ...0 мянган түхэригэй ...н нэмэжэ бүтээхэ ...баһан Улаан-Үдын ...машина» заводой ...ишэд халаан, сүүд- ...нгөө даабаряа ходо ... дүүргэнэ. Мүн ком- ...жалай нэрэ зэргэдэ ...н түлөө тэмсэжэ ... Горхоной станциин ...гүүд ноябриин 7 ...11 һарынгаа үйлэд- ...түсэб дүүргэхэ гээд, ...үрэмөөр ажаллажа ...

...лэн ажалдаа үнэн ...андадаг, үндэр бү- ...үльгэр жэшээ ха- ... замай залууршa- ...гэ сүүдхэ, недели ... улам үргэдэжэ үр- ...өөр. Улаан-Үдын ...сервын комбина- ...од мяха хюрөөдэн ...эг Нина Сизых со- ...мүрысөөндэ эрхим- ...оон жэлэй дааба- ...адахи жэлэй түсэ- ...элжэ эхилэнхэй.

...ороной хүдөө ... хүдэлмэрилэгшэд ...һайндэрөө урда ур- ... ехэ бэлэгүүдтэй- ...аха бэлэдхэл хэнэ. ...тайн аймагай та- ... гүрэндэ таряа ту- ...социалис уялгаяа ...ка дотор хамагһаа ... дүүргээд, ургаса ...яа айсүй болгон- ...рэшэлэн Баргажа- ...анскын, Түнхэнэй, ... аймагуудай оло- ...оз, колхозууд таряа ..., тушаалгаяа дүүр- ...эжэ байна.

... олон малшаднай ...жалайхидһаа ду- ...бшагайгаар ажал- ...эниие баталан гэр- ...ёр жэшээ дурдая. ...«Сосновский» сов- ...ёрдохи отделениин ...слондо үльгэр жэ- шээ боломоор, һайшаал магтаалда хүртэмөөр үүсхэл гаргаба. Эдэнэр һү, мяха абаха, гүрэндэ тушааха уялгаяа һайндэр болотор дүүргэхэһээ гадна, даабариһаа гадуур 700 центнер һү, 120 центнер мяха гүрэндөө үгэхын түлөө тэмсэнэд. Ивалга нютагай жэшээтэ-туршалгын ажахын 6-дугаар отделениин харьяата һаалиин фермэ һү һааха, худалдаха юһэ һарынгаа даабари августда дүүргэжэ, республика дотороо эрхимлэһэн байгаа. Эндэхи һаалишад жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө үшөө 800 литр һү һааха зорилго табинхай, «унаһан малгайгаа үргэхэ забдагүй» ажаллана. Эдэнэй дундаһаа нүхэд Н. Ванчикова, С. Тогочиева, Б. Линхобоева болон бусад хэдэн һаалишад шалгарна.

Энэ мэтэ эдэбхи үүсхэл гаргаһан түрүүшүүл арадай ажахын һалбари бүхэндэ, эрдэм соёлой эмхи зургаануудта олон түмөөрөө урган дэбжэнэ. Иимэ байхань гайхалгүй. Хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг коммунис мэдэрэлтэй хүнүүд түүхэтэ ойн хүндэлэлдэ мэргэн хабаяа гаргажа, баатар солоёо дуудуулангүй яаха гээшэб!

Угтамжын мүрысөөнэй дүлые улам хүсэтэй, абьяастайгаар бадаруулан, урдамнай табигдаһан али бүхы зорилгонуудые амжалта түгэсөөр шиидхэхэ ёһотойбди. Таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгаяа ойрын үдэрнүүдтэ габшагайшалан дүүргэхэ гээшэ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэ хэрэг, арюун уялга болоно. Ерэхэ жэлэй ургасын хүрэнгэ болохо эрхим үрэһэ хүсэд хүрэхөөр хааха, намарай паар түсэбэй ёһоор, һайнаар хахалха шухала.

Хүдөө ажахын продуктнуудые (һү, мяха, үндэгэ болон бусадые) худалдаха, тушааха түсэбөө ажахы бүхэнэй болзорһоо урид, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэл хаа хаанагүй улам шангадхан түргэдхэе.

Үйлэдбэриин ба ниитын газарнууд, үхибүүдэй, эмнэлгын болон соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые эртээнһээ заһабарилха, дулаалха, түлишөөр хангаха хэрэгтэй.

Адууһа малаа атар хүшэтэй зандань, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхын тула элдэб тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, байра байдалыень бүрин түхеэрхэ шухала. Малшадайнгаа ажаһуудалай, культурна хэрэглэмжые хангалгада халуун анхарал хандуулжа, зохихо хэмжээ абаха зайлашагүй.

Һайндэрэй урда тээхи мүрысөөн энэ жэлэй түсэбүүд болон уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэ дүхэм нүхэсэл болог лэ!

Олоной баялигые сэгнэхэеэ яанаб

Ороохо таряан гээшэмнай олон зоной, бүхы арадаймнай үнэтэ баялигуудай нэгэниинь гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиигэбэшье Погранична совхозой отделенинүүдээр, поли дээгүүр ябажа харахада энэ шухала баялигта эзэн ёһоор, нарин нягтаар хандангүй гэхээр.

Нэн түрүүн таряа хуряалга ехээр унжагайржа байна. Хуряалгын эхилхэһээ бүри урид энэ совхозой 3-дахи отделенидэ бүхы Хяагтын нютагай үйлэдбэриин управлениин харьяата колхоз, совхозуудай механигууд, бригадирнууд, агрономууд сугларжа, тэдэнэй түсэб, уялгануудтай танилсаһан юм. Тиихэдэ тэдэнэр хуряалгаяа эгээл богони болзорто—15—20 үдэрэй туршада дүүргэхээр хараалжа, комбайнуудай, лафетнэ жаткануудай ябаха график зохёогоо һэн.

Теэд ургаса хуряалга эндэ эхилһээр һара хахад шахуу боложо байна. Тиигэбэшье үшөө 2500 гектар шэниисэ хүл дээрээ һуужа, баалда хэбтэнэ. Тэрэ тоодо 3-дахи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Очиров) 500 гектар шэниисэ хуряагдаагүй байһаар.

Хуряалга энэ совхоздо яахадаа иимэ ехээр оройтооб гэхэдэ, комбайнуудаа тэдэнэр дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэжэ шадаагүй. Таряа сэхэ хадаха сагаа хүлеэжэ, комбайнернууд хэдэн үдэр миин зогсоһон байха юм.

— Совхозой главна агроном нүхэр Шубин амяарлан хадахые зүбшөөнэгүй. Нэгэ бага хүлеэгты гэһэн захиралта үгэө —гэжэ 2-дохи отделениин механизаторнууд манда сэхэ мэдүүлээ.

Теэд сэлмэг дулаан үдэрнүүдэй болоходо комбайнууд эбдэржэ урагшаа ябанагүй. Комбайн, тракторнуудай миин зогсохо ушар олон үзэгдэнэ.

Хуряалгын шанар һайн гэхын аргагүй. Илангаяа Ехэ-Нугын отделениин Царамай тоог дээрэ таряан миил обоо хүбөө хаятай. Тэндэ гараһан тарьяанай һүүл саг соогоо хатаагдажа абтаагүй дээрэһээ гутажа, буритажа байнхай. Энэ тоогто дүтэхэнэ байрладаг фермэһээ тахяанууд ерэжэ, үдэртөө дүүрэн тоог дээрэ үймэдэг. Эдэ бүгэдые хаража байбашье, тоогые даагша нүхэр Ганжуров ямаршье хэмжээ абанагүй. Олон зоной баялигта иимээр хандажа болохо гээшэ гү? Совхозой директи иимэшүүлдэ юундэ хэмжээ абанагүйб гэжэ директор нүхэр Кривогорницинһоо асуухаар.

Ургаса хуряалгын иимэ шахардуу байдалда ороод байхада комбайнууд һүниндөө хүдэлгэгдэнэгүй.

Поли дээрэ хүдэлжэ байһан механизаторнуудай культурна эрилтэнүүдые хангаха асуудалда хэншье анхарнагүй. Урданьаймагай Культурын байшангай коллектив агитбригаданууды эмхидхэдэг һаа, мүнөө тиимэ юумэ байхагүй. Культурын байшангай директор нүхэр Ладыженский һанаа амар ябадаг.

Ороохо таряагаа гээлтэгүй оруулангүй хуряажа абаха, гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа дүүргэхэ тушаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд эрид хэмжээ абаха уялгатай.

П. Григорьев.

Шиидхэхы шатадаа ороо

ГУСИНООЗЕРСК. **(Телефоноор абтаба).** Сэлэнгын аймагай олонхи ажахынууд ороохо таряанайнгаа ургаса хуряажа һаядаа дүүргэхэ тээшээ болоод, гүрэнэйнгөө урда үгэһэн уялгые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид гүрэнэйнгөө амбаарта 13 мянган центнер шэлэмэл таряа тушаажа, социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр үлүүлэн дүүргээ. Тэрэшэлэн «Улаан Оронго» колхоз гүрэндөө 8 мянган центнер, «Коммунизм» колхоз—7 мянган центнер, «Эрдэм» колхоз—3000 центнер таряа худалдажа, үгэдөө хүрэбэ. Жаргалантын Тельманэй нэрэмжэтэ артель гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа үглөө мүнөө дүүргэхэнь.

Тиигэжэ аймагай ажалшад баян ургасынгаа дээжэ 62 мянган центнер таряа гүрэндөө худалдаад, социалис уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэө. Тиигэбэшье туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, Агуухэ Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ бүхыдөө 70 мянган центнер таряа худалдаха зорилго табинхай.

Тиигэбэшье ургаса хуряалгаяа унжагайруулжа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбые дүүргээгүй ажахынууд үшөөл бии. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 9 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаха аад, 7,5 мянган центнер ороохо ашажа, бэлэдхэлэй пунктда ябуулаа. Энэ аргелиин таряалан дээрэ 1200 шахуу гектар таряан ойроо хүртөөгүй байһаар. Мүн Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз, Сэлэнгын совхоздо ургаса хуряалга унжагайрба.

Эдэ ажахынууд гээгдэлээ усадхажа, хүдэлмэриингөө эршэ улам шангадхан, бүхы таряагаа тон түргэнөөр хуряажа дүүргэхэ хэмжээ абаг лэ.

Б. Цыренов.

Республикын колхоз, совхозуудта ороохо таряа, овощ, хартаабха гүрэндэ худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1962 оной сентябриин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймаг, управлени	Таряан	Овощ	Хартаабха
Загарайн	118	36	200
Мухар-Шэбэрэй	102	5	14
Сэлэнгын	116	74	15
Тарбагатайн	140	19	48
Советскэ	—	—	—
УЛААН-ҮДЫН УПРАВЛЕНИ (БҮХЫДӨӨ)	119	46	60
Баргажанай	104	17	50
Кабанскын	87	7	10
Прибайкалиин	73	11	39
Түнхэнэй	64	15	51
КАБАНСКЫН УПРАВЛЕНИ (БҮХЫДӨӨ)	83	10	29
Бэшүүрэй	88	28	16
Зэдын	29	18	42
Захааминай	31	10	35
Хяагтын	90	8	19
ХЯАГТЫН УПРАВЛЕНИ (БҮХЫДӨӨ)	60	14	20
Яруунын	48	—	—
Хориин	94	—	—
ХОРИИН УПРАВЛЕНИ (БҮХЫДӨӨ)	67	—	2

Чисаанын совхоз 3 кварталайнгаа түсэбөөр гүрэндэ 11620 центнер һү тушааха байһан аад, сентябриин 1 болотор 12652 центнер тушаажа, түсэбөө 108,8 процент дүүргээ, мүн гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 77 процент болгоо.

Тиихэтээ хамта энэ үедэ эбэртэ бодо малай тоо 5,4 процент, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо 5,9 процент, хонидоо 32,5 процент олон болгооһон байна.

Тингэжэ тус совхоз Хориин нютагай үйлэдбэриин управлениин зонодо нэгэдэхи һуури эзэлжэ, управлениин дамжуулгын Улаан туг, 100 түхэриг мүнгэн шантайгаар абаба. 2-дохи һуури Нарһатын совхоз эзэлжэ, 50 түхэрнг мүнгэн шанда хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй обкомой парторг Б. Т. Аюров (зүүн гарһаа) Чисаанын совхозой директор Ц. Ж. Базаржаповта Улаан туг барюулжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...КПСС-эй Центральна Комитедһээ, ...ССР-эй Министрнүүдэй Соведһээ

...архитектурын эли- ... ябуулагша, Ле- ...н Гүрэнэй шангуу- ..., СССР-эй Барил- ... архитектурын ака- ...то гэшүүн, СССР- ...торнүүдэй союзай ... нэгэдэхи секретарь **Александр Васильевич Власов** 62 наһатайдаа, 1962 оной сентябриин 25-да наһа бараа гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы ехэ гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

...КПСС-эй Центральна Комитет.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет.

„МИР" КОЛХОЗ НОБШОРҺООР

Гунзан уулада түрүүшын саһан унажархёо. Түрүүлэгшын кабинедэй сонхоор тэрэ сайбайжа харагдадаг болобо. Газаа уһан хүрөөд хононо. Намарай намираа бороо орохол дуратай.

Тиин «Мир» колхозой таряалан дээрэ 1000-гаад гектар таряан хүл дээрээ һууна. Үшөө мянгаад гектар баалдаа хэбтэнэ.

Яахадаа ургаса хуряалга иитэрээ оройтобо гээшэб гэхэдэ, нэн түрүүн энэ колхоздо үдэр, час бүхэниие тоодоггүй, дүүрэнээр хэрэглэхэ гэжэ оролдоногүй. Һаяхан сентябриин 15-һаа 20 болотор бороо хура ороно гэжэ шалтаад, колхозой 11 комбайн арайхан гэжэ 221 гектар таряа суглуулан сохёо. Энэнь үдэр бүхэндэ комбайнаар 4 гектарай баал суглуулһан болоно. Комбайнер Н. Шарапов табан үдэр дотор 23 гектарай баал суглуулжа, колхоз соогоо түрүүлээ нэрэтэй.

Мүн түрүү комбайнер нэрэтэй Шагдаржап Гармаевтай ажал дээрэнь золгожо, иигэжэ асуубабди.

—Тамнай хэнтэй мүрысэнэбта?

—Үгы хари хэнтэй мүрысэдэг хүн биб? Манайда мүнөө жэл тиимэ юумэн гэжэ бии юм гү, орой мэдэнэгүйлби,—гэжэ харюусаба.

—Хэды дахин шанда хүртөөбта?

—Нэгэшье дахин хүртөөгүйлби даа,—гээд нүхэрэймни урма зориг бүришье унашаба хэбэртэй.

Сэхынь хэлэхэдэ, мүнөө намарай ургаса хуряалгын үедэ «Мир» колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Р. Н. Яковлев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Д. С. Бубеев) механизаторнуудай, ургаса хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан колхознигуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ, зонойнгоо зориг бадаруулха талаар биратай юумэ хээгүй байшоо. Мүнөөшье тэрэл хэбээрээ. Полевой стануудаа дээрэ «Дайшалхы хуудаһанууд», «Ажалай алдар солын хуудаһанууд», «Сахилгаан», «Хүндэлэлэй самбар» гэхэ мэтэ үсөөн харагдана. Ажалайнгаа амжалтаар хүндэлэгдэхөөр нүхэдэй олон байбашье, тэдэнэй дүй дүршэл олоной шадабари болоногүй.

Мүрысөөндэ түрүүлһэн хүнүүдые урмашуулха гурим бүри хуряалгын урда тээ гаргагдаһан байгаа. Зүгөөр хуряалгын үедэ сагай уларил муу байжа, тэрэниие диилэхэ хүн үгы байшоо. Энэ ушарта колхозой правлени хараалһан гуримаа хубилгаха зэргэтэй һэн. Харин тиимэ юумэ орой болоогүй. Хура бороогой орожо эхилхэдэ мүрысөөншье унтаршоо.

Хуряалгын техникэ хоёр халаанда хүдэлгэхэ тушаа саг соогоо бодото хэмжээ абтаагүй.

—Трактор машиныи байгаашье һаа, хүдэлхэ трактористнууд дуталдана,—гэжэ 1-дэхи отделениин тракторна бригадын бригадир Ц. Д. Чердонов мэдүүлбэ.

—Түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлхэ аргагүйб, орой гансаараа хүдэлжэл ябанаб, үглөөнһөө хойшо эдеэлээгүйб. Мүнөө эдеэлхэеэ ошохом,—гээд намарай паар хахалжа ябаһан тракторист Б. Ц. Бадмаев манай хараһаар байтар ябашоо.

Механизаторнуудта хүдэлжэ байһан газартань халуун эдеэ һаядаа абаашагдахаяа болёо. Сентябрь һарын 15-һаа 20 болотор гүрэндэ нэгэшье центнер таряан тушаагдаагүй. Тиихэдэ колхозой тоогууд дээрэ хэдэн мянган центнер таряан хэбтэжэ байна. Мүн үрэһэ хааха түсэб һаял хорёод процентдэ хүргэгдөө.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эдэ дутуу дундануудаа дары усадхажа, Октябриин һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө колхознигуудайнгаа, нэн түрүүн механизаторнуудайнгаа урма зоригые бадаруулха бэзэ гэжэ найдая.

С. Банзаракцаев,
манай тусхай корр.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй гүйсэдкомой заседани

Экономическа харилсан туһалалсалгын соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хоёрдохи заседани Москвада сентябриин 25-да нээгдээ. Соведэй гэшүүн оронуудай: Болгариин, Венгриин, Германиин Демократическа Республикын, Монголой, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай, Чехословакиин зүгһөө гүйсэдкомдо ородог түлөөлэгшэд заседанида хабаадалсаа.

(ТАСС).

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДЭЛИСЭ УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

«Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр—мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар» гэһэн уряатайгаар Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд ажаллана. Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидэһэн тус комбинадайхид социалис мүрысөө улам үргэдхэн дэлгэрүүлһээр. Энэ мүрысөөндэ оролсоһон завод, цех бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абанхай.

Колбасагай заводойхид түсэбһөө гадуур 15 тонно элдэб колбаса хэхэ, алмагдаһан материалаар нэгэ үдэр ажаллаха гэһэн уялгатай. Консервын заводойхид октябриин түсэбые болзорһоонь нэгэ үдэрөөр урид дүүргэжэ, 120 мянган баанха консервэ хэхэ уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын тула эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

Комбинадай завод, цехүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ мяха хүргэдэг коммунис ажалай отделени түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр август соо даабариһаа гадуур 225 тонно мяха хүргэжэ шадаа. Иигэжэ тус отделениинхид заводой дирекциин болон профсоюзай комитедэй дамжуулгын Улаан туг бариһан зандаа.

Техническэ фабрика уудые бэлэдхэдэг цехэй хүдэлмэришэд валова продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые бүри май һарын эхеэр дүүргэһэн байгаа. Өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, тус цехэйхид шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Ноябриин 7-ной үдэр болотор белок ехэтэй тэжээл бэлэдхэхэ 11 һарын түсэб дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр шиидэә. Хэлэһэн үгэеэ бодото дээрэнь бэелүүлэн, үдэр бүхэндэ даабариһаа гадуур белок ехэтэй тэжээл бэлэдхэн гаргана. Цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн М. Емельянова даабаряа ходо 125—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Цехэй хүдэлмэришэн Л. Столар зургаан часай туршада долоон часайнгаа даабарие дүүргэхэ гэһэн һайшаалтай үүсхэл гаргаад, бусадта жэшээ харуулан ажаллана. Ажалай түрүүшүүл В. Земновская, З. Шульгина болон бусад даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэд.

Колбаса хэдэг заводойхид хэлэһэн үгэдөө бодото ажалаараа харюусана. Даабаряа үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо үдэр ерэхэ бүри олошорно. Жэшээлхэдэ, мастер Т. Роговая гэгшын хүтэлбэрилдэг халаан даабариһаа гадуур 10 тонно колбаса хэжэ гаргана. Мүн мяха шуладаг нүхэр Н. Аранзинай даадаг бригада графигаа 10 хоногоор уридшалжа ябана. Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй тус бригада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллан, бусадта һайн жэшээ харуулдаг.

Социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябаһан комбинадай 21 түрүүшүүлдэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ соло һаяхан олгогдоо. Түмэр баанхануудые хэдэг цехэй хүдэлмэришэн Ф. Кузьмин, олон станок дээрэ ажаллагша Р. Шангина, гэдэһэ сэбэрлэдэг цехэй хүдэлмэришэн Л. Светлова болон бусад түрүүшүүл энэ нэрэ солотой болонхой. Бүхыдөө комбинадай 3 цех, 14 бригада, 86 түрүүшүүл коммунис ажалай солодо хүртэнхэй.

Г. Харченко.

ШАЛГАРАГШАДТА—ШАН

Модо бэлэдхэлэй пунктнууд ба мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй август һарын дүнгые ой модоной, саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай областной комитет, совнархозой ой модоной промышленностиин управлени һаяхан согсолон гаргаба.

Хүрбын леспромхозой Тээгдын модо бэлэдхэлэй пунктынхид энэ мүрысөөндэ шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тэдэнэр модо шэрэхэ август һарынгаа даабари 124 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1087 кубометр модо шэрээ. Тэдэнэй хэһэн ажалые пунктын хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаажа харaa һаа, ажалайнь бүтээсэ 123 процент болоно. Гадна тус пунктынхид нэгэ мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ арьбалаа. Социалис мүрысөөндэ илажа гараһан пунктын хүдэлмэришэд профсоюзай областной соведэй болон Буряадай совнархозой дамжуулгын Улаан туг, нэгэ мянган түхэригэй 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэбэд.

Итанцын леспромхозой модо бэлэдхэлэй Кикэ гэжэ пунктынхид 2-дохи һуури эзэлээ.

3-дахи мүнгэн шан Шулуутайн леспромхозой Шабуурай модо бэлэдхэлэй пунктын хүдэлмэришэдтэ барюулагдаа.

Мастерска участогуудай дундаһаа Баргажанай леспромхозой мастер Махов гэгшын хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд эрхимлэжэ, профсоюзай областной соведэй болон Буряадай совнархозой дамжуулгын Улаан тугые 1-дэхи мүнгэн шантайгаар абаһан байна.

Итанцын леспромхозой мастер Пулькинай, мүн Хандагатайн леспромхозой мастер Павилюк гэгшын даадаг участогууд 2-дохи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Агуухэ Октябриин хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан модошодой дунда социалис мүрысөөн улам эршэмтэйгээр дэлгэржэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг хүдэлмэришэдэй тоо улам олошоржо байна. Мүрысөөндэ илагшад түрүү һууряа алдахагүйн түлөө, бусад пункт, участогуудай модошод түрүү һууринда гарахын түлөө мүрысөөгөө улам эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлнэд.

Н. Тюрнев.

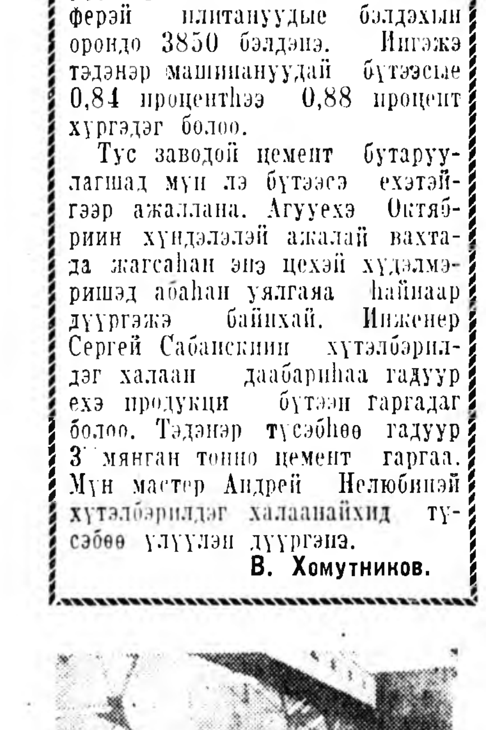
ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭНЭ

Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой коллектив Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсон, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаба. Түрүү заводойхид хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхые оролдожо эхилээ.

Жэшээлхэдэ, шифернэ цехэй хүдэлмэришэд октябриин һайндэр болотор 10 һарын түсэбһөө гадуур 1 миллион 200 мянган шиферэй плитануудые бэлдэхэ гэһэн уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна. Тэдэнэр сентябриин 24-нэй үдэр түсэбһөө гадуур нэгэ миллионһоо үлүү шиферэй плитануудые бэлдээ. Цехэй хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ листоформовочно машинануудай машинистнууд Николай Шадрин, Геннадий Саватеев гэгшэд түрүүлнэ. Мүн нүхэд Яковлев, Сергеев, Сипрor гэгшэд ажалай һайн жэшээ харуулна. Эдэ түрүүшүүл нэгэ час соо 3500 шиферэй плитануудые бэлдэхын орондо 3850 бэлдэнэ. Иигэжэ тэдэнэр машинануудай бүтээсые 0,84 процентһээ 0,88 процент хүргэдэг болоо.

Тус заводой цемент бутаруулагшад мүн лэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Агуухэ Октябриин хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан энэ цехэй хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа һайнаар дүүргэжэ байнхай. Инженер Сергей Сабанскиин хүтэлбэрилдэг халаан даабариһаа гадуур ехэ продукци бүтээн гаргадаг болоо. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 3 мянган тонно цемент гаргаа. Мүн мастер Андрей Нелюбинэй хүтэлбэрилдэг халаанайхид түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

В. Хомутников.

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Нүүрһэнэй Датунай уурхайда (Шаньси провинци) хоёр шэнэ шахта шулуу нүүрһэ абажа эхилээ. Зураг дээрэ: Енья гэдэг шэнэ шахтын шахтёрнууд ажалдаа ошожо ябана.

Синьхуа — ТАСС-ай фото.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной сентябриин 27.

ЖИТОМИРСКО ОБЛАСТЬ. Хмельницкэ областиин Старосинявска районой «Дружба» колхозой звеное даагша, Социалис Ажалай Герой Ева Петровна Дидук гэгшэ Черняковско районой «1-ое Мая» колхозой звеное даагша, Социалис Ажалай Герой Надежда Григорьевна Загладында айлшалба.

Н. Г. Заглада хүндэтэй айлшанаа эрхимээр угтажа, кукурузын, саахарай свёклын тарималые харуулаа. Эдэнэр дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдөө, социалис мүрысөө баталаа. Зураг дээрэ: Н. Г. Заглада Е. П. Дидук хоёр социалис мүрысөөнэй хэлсээндэ гараа табижа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Амгалан байдал хүсэгшэдэй асари хуралдаан

Н. БАЛДАНО, Эб найрамдал хамгаалха Совет комитедэй гэшүүн

Манай ороной ниислэл хото Москвада байгша оной июлиин 9-һөө 14 хүрэтэр эб найрамдал хамгаалгада, бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэг хуряалгада зорюулагдаһан бүхэдэлхэйн конгресс боложо дүүрэһэн юм.

Энэ конгресс иимэрхүү түхэлэй форумуудһаа онсо илгаатай гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушар юуб гэхэдэ, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө тэмсэлшэд орон бүхэндөө хэзээшье, хаанашье иимэ олон сугларaaгүй ха юм.

Энэ түүхэтэ форумай хүдэлмэридэ хабаадаха зол намда тудаа һэн. Иимэ үргэн далайсатай, үндэр хабаадалгатай суглаанда түрүүшынхеэ ерэһэн би Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо сугларһан зуун таби нэгэн ороной олониитын һанал бодол түлөөлһэн хүнүүдые адаглажа байхадаа, эдэл бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэг хуряалгын түлөө тэмсэжэ ябаһан зонуудай эрхимүүд гэжэ һанаад, эжэлүүдгүй омогорхоо һэм.

Ордоной зал соо Байгалаймнай үмэнэхи үнгын сэсэгүүд мэтэ эрээн мааряан хубсаһатай табан түбиин арадуудай түлөөлэгшэдэй урагша хойшоо һүндэлэн байхада, харашье, шарашье, сагааншье шарайтан обёорогдобо. Суба шэнгеэр улаан, ягаан бүд нэмэриһэн африканецууд, саһан сагаан хубсаһатай христиан шажанай тала баригшад, шара дэгэлтэй ламанар, орёобшо гү, али төөрсэг малгайтай Энэдхэг, Индонезиин түлөөлэгшэд, ангайшье арһаар хубсаһа хэһэн зарим хүнүүд, тобшолбол: янза бүриин зон урдуурни үнгэрнэ. Харин хөөрэлдэдэг хэлэниинь гэжэ бүришье олон гү гэхээр.

Съезднүүдэй ордон һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Президиумэй столой саана, сэнхир үнгэтэй нэлэнхы хүшэгэдэ бута һүрэһэн обоо хүбөө буунууд дээрэ алтан наранай элшээр арюудхагдаһан Пабло Пикассогой гулабхаахан амандаа олива модоной мүшэр зуунхай ниидэн ябаһаар зураатай.

Үглөөнэй 9 час 30 минута. Түрүүшын пленарна заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан Франциин олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша, Хүндэтэ Легионой орденой кавалер, Ленинэй уласхоорондын шангай лауреат Эжени Коттон конгрессэй ажалые нээһэн дээрэ тоолоод, конгресстэ бэлдэхэ уласхоорондын комитедэй түрүүлэгшэ, Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй президент-гүйсэдхэгшэ профессор Джон Берналда элидхэлэй үгэ үгөө.

Саб сагаан толгойтой суута эрдэмтэн үндэр ендэр дээрэ гараба. Тэрэнэй үгэ уряал түгэс, омог задарюунаар зэдэлжэ эхилбэ. Термоядерна дайнай аюулһаа арад бүгэдые зайсуулхын тула ямар юумэ хэхэ тухай асуудал дээрэ тогтожо, дайн сэрэг яажа зайсуулхын зам харгые элирхэйлэн элидхээ. Тэрэнэй угаа хурса, удха түгэс үгэ конгресстэ сугларагшадай халуун анхарал хандуулжа, нэрьемэ альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаһан байха юм. Үзэг бэшэг мэдэхэ аад, энэ элидхэлыень уншаагүй хүниие олохонь бэрхэл ёһотой даа.

...Забһарлалгын үедэ, кулуар соогуур элдэб уулзалга, танилсалганууд, хани халуун хөөрэлдөөнүүд, заримдаа арсалдаануудшье гарана. Олон хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг эдэ зоной өөһэдынгөө үнэн зүрхэнэй һанал бодолые мэдүүлжэ байһаниинь эли һэн.

Бишье забһарлалгын үедэ олон хүнүүдээр хөөрэлдөөб, уулзааб. Гэнтэ харахадам, минии үнинэй танил, «Литературна газетын» тусхай корреспондент Н. Мар ехэл тэбдэнги, танихаар бэшэ шарайтай болошоһон юумэ ябажа ябаба.

— Юун болооб? — гэжэ асуухадам, Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн энэ конгрессэй нээгдэхэ үдэр Америкын эзэрхэг түримхэйшүүл замбуулиин соо шэнэ хүсэтэй ядерна тэһэрэлгэ хээ гэжэ дуулдаба. Удангүй тэрэ мэдээсэл хамагые хүлгүүлээ. Конгресстэ сугларһан хүн бүхэн уур сухалаа бусалһандаа:

— Нохосууд! — гэһэн нэгэ үгөөр Америкын эзэрхэг түримхэйшүүлые занан хараан байгаа һэн.

Тиигэнгүй байхаар бэшэ һэн. Хүн түрэлтэнэй эрхим хүбүүдэй сугларaaд, бүмбэрсэг дэлхэйгээ термоядерна дайнай аюулһаа зайсуулхын арга бэдэржэ байхада, харата хэрэгыень хамаг арадуудай буруушаан байхада, Рождествогой болон Джонстон арал дээрэ үхэлэй һархяаг үндыл бодоод, бүхы юумые үнэһэн болотор үрэбхихэнь ямар бэ!

Америкын делегациие толгойлогшо доктор К. Б. Гудлет гэгшэ һууриһаа бодожо, түрүүлэгшэдэ хандан, ээлжээнһээ гадуур үгэ эрибэ. Тиигээд өөһэдынгөө делегациин үмэнэһөө тусхай мэдүүлгэ хээ һэн.

— Бүхэдэлхэйн конгрессэй нээгдэһэн үдэр иимэ бузар тэһэрэлгэ хэжэ байһан өөрынгөө правительствын алхамые бидэ эрид шууд буруушаанабди. Энэ хадаа манай делегациин тусхайта мэдүүлгэ болоно.

Удаань ендэр дээрэ гараһан делегат бүхэн **Холбоото Штадуудай правительствын хэһэн ядерна тэһэрэлгые буруушаан, уур сухалай ошото халуун үгэнүүдые хэлээ. Тэдэниие шагнахадаа, Цыренбазар Бадмаевай «Автоколяска» гэжэ шүлэгые ухаандаа эжэлүүдгүй оруулжа һуугаа һэм.** Тэрээн соогоо **Буряадай** поэт гүрэн бүгэдын хүтэлбэрилэгшэдтэ, элдэб **оронуудта** хандан:

— Эй, таанад, гүрэн оронууд!
Энэ коляскада үүдээ нээгытэ!
Океан далайе гаталан гараад,
Орог лэ Бүхэдэлхэйн ассамблейдэ.
Үндэр ендэр дээрэ байһандал,
Үгэ хэлэг хүлгүй тэрэ хүн —
Үгэ хэлэг коляска дээрэһээ:
— Даян дэлхэйн арад бүгэдэндэ
Дайн хэрэггүй! — гээд хэлэг! —
гэжэ бэшээ һэн.

Энэ хадаа багаханшье һаа, зориг түгэлдэр, зол жаргалта арадаймсэдьхэлэй аялга ха юм. Миниишье арад бүхэдэлхэйн арадуудай хамта дайн сэрэгэй аюулһаа бүмбэрсэг дэлхэйгээ аршалха хэрэгтэ ажалша **аялга дуугаа үгэнэл.**

Конгрессэй хоёрдохи үдэр бүхы делегадууд юрэ бусаар сэдьхэл зүрхөө хүдэлгэн байбабди.

Ушар юуб гэхэдэ, манай гүрэнэй толгойлогшо Никита Сергеевич Хрущев тэрэ үдэр конгресс дээрэ үгэ хэлэхэ байгаа бшуу. Съезднүүдэй ордон соо сугларагшадай нюур шарай хэзээ хэзээнэйхиеэ сэлмэг, баяр баясхалантай байба.

Хэдэн үдэрэй урда тээ Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн соведэй президент-гүйсэдхэгшэ профессор Д. Бернал буу зэбсэг хуряалгын Женевскэ конференцидэ хабаададаг 18 гүрэнэй ударидагшадта үгэ хэлыт гэһэн уряа бэшэг эльгээгээ һэн.

Юһэн гүрэнэй ударидагшад тэрээндэнь харюу бэшэг эльгээгээ. Харин СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев конгрессэй ажалда нюураараа хабаадаха, үгэ хэлэхэ хүсэлтэй байһанаа мэдүүлһэн ха юм. Тиигээд лэ бидэ, делегадууд, хүлгөө, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгөө ха юмбибди. Харин США-гай президент Кеннеди тиихэдэнь ядерна тэһэрэлгээр харюусаа...

Съезднүүдэй ордон соо Н. С. Хрущевой орожо ерэхэдэ, бүхы зон һууриһаа бодоод, зал замхашагүй альга ташалтаар зэдэлшоо.

Конгрессэй тусхай заседани дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн зүрхэ хүдэлгэмэ, ошо дүлэтэ үгэ мүнөө бүхы дэлхэйн зондо гол түлэб мэдээжэ болоно, тэдэнэй сэдьхэл бодолдо нэбтэрэн оронхой.

Бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэри зургаан хоногой туршада үргэлжэлөө һэн. **Заримдаа үглөөнэй 9-дэ эхилээд, һүниин 12 болотор һуухашье ушар болоо. Мүн гол асуудалнуудаар иимэ дүрбэн комисси байгуулагдаа гэбэл: 1) Буу зэбсэг хуряалгаар, тэрэнэй политическэ, техническэ асуудалнуудаар; 2) Буу зэбсэг хуряалгын экономическа хойшолонгуудаар; 3) Буу зэбсэг хуряалга ба үндэһэ яһатанай эрхэ сүлөө тухай; 4) Буу зэбсэг хуряалга ба хуулиин, соёл гэгээрэлэй, ёһо гуримай асуудалнуудаар.**

Би дүрбэдэхи комиссиин ажалда **хабаадаа һэм.**

Тэрээнһээ гадна, конгрессэй болохо үедэ нэгэн адли мэргэжэлтэдэй уулзалганууд саг үргэлжэ эмхидхэгдэдэг байгаа. Тиихэдэнь профсоюзай ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, уран зохёолшод, журналистнууд, эмшэд, юристнүүд, шажанай албатад сугларжа, эб найрамдалай, бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэг хуряалгын асуудалаар һанал бодолоо, мэдүүлгэ дурадхалаа хэлэһэн байха.

Бидэ, уран зохёолшод, Литераторнуудай байшан соо сугларaa һэмди. Түрүүлэн Франциин мэдээжэ уран зохёолшо Жан-Поль Сартр бодожо, дайн усадхаха хэрэгтэ уран зохёолшодой ехэ үүргэтэй, уялгатай байһан тухай халуун үгэ хэлээ. Удаань манай элитэ уран зохёолшод К. Федин, И. Эренбург, Италиин — Джон Карло Вигорелли, Англиин — Рональд Сэмсон, Чилиин поэт Пабло Неруда, Кубын — Николас Гильен, немец уран зохёолшо Анна Зегерс, Энэдхэгэй — Мульк Радж Ананд болон бусад һанамжануудаа хэлээ һэн.

Олон лэ уулзалга болоо юм. Тэдээн сооһоо нэгэ иимэ уулзалга намда удаан мартагдахагүй. Цейлоной олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн, Ленинэй уласхоорондын шангай лауреат доктор Удакендавал Сарнанкара Тхера 1958 оной зун манай республика соогуур аяншалһан байжа, бидэ хуушан танилнууд шэнгеэр гар гараа барисалдаа һэмди. Энэмнай Ази болон Африкын оронуудай уран зохёолшодой уулзалгын үедэ һэн.

Тэрэ манай республика соогуур аяншалһанаа, Байгал далайн загаһашадтай уулзаһанаа хани халуунаар һанан дурдажа, тэдээн тухай нютагтаа нэгэ статья гаргаһан тухайдаа хөөрөө.

Буряад орон тухай удаан хөөрэлдэхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

— Тиихэдэ Байгал дээгүүр ябахадаа, юрын ажалша зоной ажаһуудалай ехээр хүгжэһые хаража гайхаа бэлэйб. Тэндэ намайе ехэл хүндэтэйгөөр угтаа һэн. Харин би Англяар ябахадаа, хара арһатайл байһандаа нэгэтэ бэшэ доромжолуулаа һэм.

Доктор Удакендавалые манай «Байгал» журналда статьягаа элы ээхэгүй гүт гэжэ гуйхадамни, баяртайгаар зүбшөөлөө үгөө һэн.

Иимэ һонирхолтой уулзалга болон хөөрэлдөөнүүдые энэдхэг уран зохёолшо Мульк Радж Ананд, Кубын **поэт Николас Гильен, Японой олониитын ажал ябуулагша Акико Сэки, Монголой уран зохёолшод Э. Оюун, Ч. Чимит** болон бусадтай үнгэргөө һэм.

Конгрессэй үедэ олон ондоо яһатанай түлөөлэгшэд, олон ондоо үзэл суртал баримталагшад хани халуунаар уулзажа, хамаг һаналаа андалдан хөөрэлдөө. Конгрессэй үедэ болоһон мартагдашагүй уулзалгануудые сэдьхэл зүрхэндөө би олон хоногто хадагалжа ябааб, ябахашьеб.

Конгрессэй түхэсхэлэй заседани июлиин 14-дэ болоо һэн. Зургаан үдэр аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнгаа удаа, бүхы дэлхэйн арадуудта хандалга гаргаад, конгресс түгэсөө һэн.

Тиигээд нютагаа бусаһанай һүүлээр Буряад оронойнгоо хүдөө нютагуудаар, хото городуудаар ябаха саг нэгэтэ бэшэ болоо. Бүхы совет арадтай хамта коммунизм байгуулалсажа байгаа буряад хүн зонойнгоо амгалан ажалые харахадаа, тэдэнтэй хөөрэлдэхэдөө, Москвада болоһон конгрессэй гүнзэгы удха шанарые тэмдэглэн, бүмбэрсэг дэлхэйдэ амгалан байдал хүсэжэ ябаа һэм, хүсэнэшьеб.

Гансал амгалан байдал хүсэхэ гээшэ бага, харин гүрэнэй түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ мүнөө бүлта ойлгодог болонхойбди.

СЭДЬХЭЛЭЙ СЭБЭР—БАЯ АЖАЛАЙ ҮРЭ—АЛДАР

АРЮУХАН ЗАМ

Газаа шэб харанхы. Оршон тойронхи байдал аажам нойрто баригдаад, аятай зохидоор үлгыдүүлэн дуурана. Тиигэбэшье хабарай хагсуу һалхин үлэ мэдэг эшхэрэн **уляад һаланагүй.**

Энээхэн үедэ унтаадүй, һэргэлэн **шэбшэжэ** хэбтэһэн **басаганай бодолые** юуншьеб таһалдуулба. Иигээд ерэхэдээ, баһал харатай даа! Зүг татаад, шагнаархан гэхэдэнь, газаа талын үүдэ **тоншохо** абяан **дуулдаба.**

— Хэн бэ?! — гээд, унтариһаа һуха харайжа бодон сасуу, ойлгомторгүй сошордуугаар асууба. «Би, би...» гэжэ шэшэргэнэһэн хоолойгоор хүгшэн хүнэй дуугарха соностоод: — Басагамни гэнтэ хүндөөр үбшэлөө... Яаһыньшье ойлгоногүйб. Түргэн ерэжэ туһалыт даа, доктор!..

«Түргэн ерэжэ туһалыт даа, доктор!» Хүнэй ами наһа абархые гуйжа, хэды ехэ халуун этигэлтэйгээр хэлэгдэһэн үгэнүүд бэ! Иимэ ушарта «Битнай үсэгэлдэрэйл эмшэн гээшэлби» гэжэ яагаад ама алдахабши... «Доктор» — иимэ үгэ анха түрүүшынхеэ дуулаһан залуухан эмшэнэй залд гэхэньшье гайхалгүй.

«Яаха гээшэбиб?!» гэһэн бодол толгой соонь ээ эхигүй, зүб мүрөө оложо ядан худхаралдана. Теэд хэды мэгдэбэ, тухашарбашье һаа, даб дээрэ гар үзүүр хэрэгтэй юумэеэ шамдуухан түхеэрээд, хүгшөөдэйн хойноһоо ошоо бэлэй... Зүгөөр бэрхэ хүн хаанашье шалгардаг. Медик басаган һүүлэй табан жэлэй туршада аймагай больницада ахалагша фельдшерээр хүдэлбэ. Тиигэбэшье түрүүшынгээ энэ ушарые Мария Пантелеймоновна мүнөөшье мартаагүй, мартахашьегүй. Тиихэдэ залуухан эмшэнэй гартань аргалха ямар зэмсэг байгааб? «Дунда мэргэжэлтэй фельдшер» гэһэн гансал хирэгүй арюухан, хүхэ хабтаһатай диплом! Ондоо юуншье байгаагүй.

Зүгөөр хатуу эд хазангүй, халуун шулуу долёонгүй ажабайдалай гүн баяр, гашуун һүргаал яагаад мэдэхэбши. Тэрэниие хүн бүхэн өөрынхеэрээ түйладаг. Энэ талыень мэдэхэ хүсэлтэй:

— Мария Пантелеймоновна! Наһан соотнай дурасхал болон үлэмөөр юун бииб? Хөөрыт даа,—гээд, нэтэрүүшэгээр һонирхогдоо. «Аман зугаа—үгын шэмэг» гэдэгтэл, арба табан үгэ андалдаһаар байтараа, бидэнэй гуйлта хүсэлдүүлхэ гэһэндэл:

— Шэнэ нютаг, шэнэ хүнүүд... Энэмни мүнөө мэдэхэдэм Мухар-Шэбэрэй Бар тосхон байһан байгаа. Илангаяа шэмээшэгүүдэй зан заншалтай хүсэд танилсаагүй, дадаагүй намда түрүүшээр бэрхэтэйшэг байдаг һэн,—гээд, сагаахан халаадтай ханимнай сэдьхэлээ дэлгэбэ. —Тэрэ гэһээр аймаг доторнай элүүрые сахиха хэрэг ямараар хубилан хүгжөө гэжэ һананат? Хэдэхэн үгөөр, хургаа даран тобшолжорхихын аргагүй. Зүгөөр үбшэндэ нэрбэгдэгшэдые угаа анхаралтайгаар, энэрхыгээр аргалха гээшэ бидэнэй нангин уялга. Эмшэн хүн гээшэ энээн тухайдал үе наһаараа сэдьхэжэ, бодожо ябадаг шуу...

Үнэн зүрхэнһөө гараһан үгэнүүдтэ этигэнгүй яахабши. Энэрхы сэдьхэл гээшэ эмшэн хүнэй эгээн һайн һайхан шэнжэ ха юм. Энэ хэлэһэнээ өөрынь һанал бодолоор элирхэйлээ. «Үбшэн зондо үнэгэ шухаг эм домһоо гадна, урин налгай үгэ, зулгы зөөлэхэн хандаса хэрэгтэй. Энээгээр лэ һанааень тэгшэрүүлэн заһадаг шуу»,—гээд тэрэнэй хөөрэхэдэ, уян сэдьхэлыень ойлгохоор байба.

Хараха янзада наһаар залуушаг, даруухан янзын энэ басаган гансал мэргэжэһэн ажалаараа бусадһаа илгаран тодороо бэшэ юм. Урагшаа һанаатай, эрэлхэг зоригтой хүнүүд «намгүйгөөр бүтэхэнь лэ хаанаб» гэһэн ахир һаналда абтаад, хамтын хэрэгэй хажуу тээ байжа огто шададаггүй. Мария Пантелеймоновна—тиимэ хүн... гэн. Энэнь юун дээрэһ... данаб гэхэдэ, хэдэн ж... гаар Мухар-Шэбэрт... скэ Соведэй депута... Соёл болбосорол нэб... элүүрые сахиха саг... комиссиин гэшүүн... жэншэдгүй дүүргэн,... но-һэргылэмжын ... хинан һайжаруулха,... нын гол эрилтэнүүд... сэхээр сахин бэелүү... лаха гэжэ оролдоно.

Энэл зорилгоор ... главна врач Кутузо... мэргэжэлтэй фельдш... Ханхасаева, Тарасова, ...ва, Андриевская, мү... шье ямар нэгэн хэмж... гатай тушаалдуулан... шадта һонирхолтой л... рэлдөө хэдэг. Ахала... суудай һурагшанар б... шанар энэ хэрэгтэ м... баадуулагдадаг. Тэд... нуудаар ябажа, сан... тараадаг, ариг сэбэр... хиха тушаа дурадха...

Аша үрэтэй түрүү... юун дээрэһээ хараг... хэдэ, илангаяа ба... дунда үлэмжэ дэлгэр... һан элдэб үбшэ хабш... 2-3 жэлэй туршада ... жо, үсөөржэ байнхай.

Сомоной эмнэлгы... нууд депутат М. П. Е... даалгагданхай юм. ... үдэр бүриин байдала... хохо гээшэ ямар ү... хэдэ, гансал шанга ... бяад, даабари үгөөд ... бэшэ, харин тэдэн... гүйлтые шадахысаа ... гэжэ оролдодог. Н... мова арадай «зар с... дүүргэжэ байһан ту... гын зургаанудтай ... асуудалнуудые Совед... мэритэй барисаатай... хэхэ, энээндэ шадаа... шэн бүхэниие хабаад... жэ оролдодог.

Энээнээ баримтал... да нэгэ жэшээ дурд... Заганай медпункт ... болотор шухала хэр... нэлгын зүйлнүүдэ... байхаһаа гадна, эн... лэдхэл муутай бай... Аймагай түбтэ мүн ... мо һуурин газарну... һаянай шэнэ аргаар,... лай элшэ хүсөөр ... эхилһэн физиокаби... ген тушаа эндэ хэ... Үсөөхэн үгөөр тобш... хэр Ефимова энэ пу... галтагүй хүдэлмэри... һайжаруулха тушаа ... анхарал хандуулһа... Пунктые даагша ... гай сесси дээрэ б... зохидоор элидхэл ... туһалаа, бэлдэлсээ ...

Саашадаа я... сэб, зорилго... бта? Тобшохоноор х... хэдэ, Мария Панте... ойрохон зуура дуу... наа:—ерэхэ жэлдэ ... тор түргэн туһалам... хэ тусгаар пункт ... гадна, ёһотойл эм... родок бариха боло... Тэрэшэлэн мүнөөнэ... ли оройдоо жаран ... таха һууритай ба... яажашье һаань, хир... рапевтын, мүн хүү... гүүдые шэнээр эмх... хала,—гэжэ хэлээ...

Нэгэтэ «Элүүрые ... үдэртэ» зорюулан,... Культурын байшан... дэй хүсөөр һонирх... шэ үнгэргэгдэһэн ... ниие Мария Пантел... өөрөө эмхидхэһэн,... рилһэн байна. Тиих... Машын хабаадалс... та ходол зугаата... байдаг гэжэ һайха... шэн һуугаа һэм.

Ч. Ц. СА...

КОЛХОЗНИК НЭРЭЕЭ ХҮНД...

Баргажанай Улюкчикан нютаг. Партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой отделениин партийна нээмэл суглаан дээрэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тараскин элидхэл хэбэ. Тэрэнэй һүүлээр Украинын суута звеньевой Н. Г. Загладын статья тушаа дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо. «Таряашан нэрэеэ хүндэлэгты!» гэһэн статья колхознигуудай сэдьхэл хүдэлгэбэ. Шэнэ бодол хүсэл түрүүлнэ. Энэ статья хаа хаанагүй—үбһэшэдэй, таряашадай, малшадай дунда уншагдана, һанамжа дурадхалнууд хэлэгдэнэ.

Энээнһээ уламжал... ...лай журам шангадхаха, ... бэедээ эрилтэ ехэтэй болохо, хүдэлмэриин шанарай түлөө хамтаараа тэмсэхэ,... малда хүрэхэ хэмж... тэжээл бардамаар ... абахын тула орол... колхозник бүхэнэй ... га мүн гэлсэбэ.

Партийна суглаа... рэ статьягай зүбш... һэнэй һүүлээр хү... һайнаар, оролдос... дэлдэг болоо. Үб... нонууд тэжээл б... сэбөө сүм дүүргэ...

Сентябриин эсэс... гэн эдэбхитэдэй ... тайгаар сомоной С... си зарлагданхай. ... нүхэр Н. Г. Загла... зүбшэн хэлсэхэ һ...

Г. ...

Баргажана... сомоной... гүйсэдкомой ...

...ан һайханай бүлгэмэй дүй дүршэлһөө

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ ГАРГААҺАА...

...ан һайханай бүлгэмүүд ...й республика дотор жэл- ...лдэ улам олошорно. Тэ- ...э залуушуулһаа гадна, ...аал болоһон уладшье ...шадабаряа хүгжөөн ха- ...лсана.

...э зуура зарим коллекти- ...бэлэдхэлгүйгөөр концерт- ...е харуулжа, өөрынгөө ...мэй нэрэ хухалдаг бай- ...ямар шалтагаан дээрэ- ...лоноб гэхэдэ, уран һай- ...бүлгэмэйхидэй аша үрэ ...гээр ажаллахын тула ...ушарта таатай зохид ...ухэсэл олгогдодоггүй. ...тэдэнэй дунда һуралсал- ...жүүлгын хүдэлмэри ...ябуулагдадаггүй байна. ...уран һайханай хүтэлбэ- ...шын оролдосо үүсхэл ...ээ олон юумэн дулды- ...

...мууд репертуар шэлэн ...ада анхарал багаар хан- ...а, дайралдаһан лэ дуу- ...болон бусад номернуу- ...программадаа оруулжар- ... Манай һанахада, уран ...най бүлгэмэйхид удха ...уран һайханайнгаа тэ- ...эрхим һайн зүйлнүүдые ...абаха, тиихэдээ хүнүү- ...ээ мэргэжэл шадабарии ...үй хараада абалсаха, тус ...ые партиина, комсомолэй ...үүдтэй зүбшэн хэлсэхэ ...й.

...ээ концерт бэлдэхэдээ, ...ай авторнуудай зохёол- ...е шадаал һаа олоор хэ- ...э шухала. Тиигэбэл, зү- ...э һонирхолтой болодог.

...а ээлжээтэ концертдээ ...сотой һайнаар бэлдэхэ ...а. Тиигэбэл, дуушад ба ...адай гүйсэдхэлгые про- ...нальна хэмжээдэшье ...э болохо юм. Мүн бэ- ...эй хэшээлнүүдые саг үр- ...үнгэргэжэ байха, зүжэг- ...нгөө мэргэжэл дээшэ- ...ын хойноһоо оролдохо, ...репертуар зохёохын тула ...хэмжээ абаха шухала. ...н һайханай бүлгэмдэ ха- ...шад бүхы талаараа ехэ ...жэнги, болбосоронги ...һотой. Юуб гэхэдэ, ха- ...ые хүмүүжүүлхэ үүргэ ...лнэ бшуу. Теэд хэрбээ ...аа нобшо хойрогоор ...аг, бэеэ муугаар абажа ...хүнэй зүжэгтэ хабаа- ...адань бусадта ямар жэ- ...олтойб?

...шэлэн хэшээлнүүд тус- ...аһан үдэрнүүдтэе—гра- ...һоор үнгэргэгдэхэ, уран ...ай бүлгэмэй бүхы гэ- ...эрээндэ заатагүй хабаа- ...а ёһотой. Коллективэй ...эрие, хэшээлнүүдые, ...нүүдые алгадгүйгөөр ...лдэ абажа байха шу- ...энэние уран һайханай ...эй тусхай совет бэе- ...зэргэтэй.

...гдаһан зүйлнүүдые ...Үдын ПВЗ-гэй уран ...ай бүлгэмэйхидэй яма- ...үүргэжэ байһан тухай ...хүсэлтэйб. Сэхыень ...э, уран һайханай бүлгэ- ...дэлмэри нилээд һонир- ...шье һаа, олохон бэрхэ- ...тохёолдодог. Тиимэһээ хүтэлбэрилэгшэ өөрөө даабарита ажалдаа тон дуратай байхаһаа гадна, һайн эмхидхэгшэ байха ёһотой.

Манай Культурын ордон 26 жэл соо хүдэлнэ. Эндэ хабаадалсаһан олохон хүбүүд, басагад профессиональна мэргэжэлтэд болонхой. Коллективнай ехэ эбтэйгээр ажалладаг. Хүдэлмэришэднайшье Соёлойнгоо ордондо, уран һайханай бүлгэмэйхидтэ ехэ дуратай юм. Имагтал тиимэһээ концерт бүхэндэмнай хүн зон дүүрэн байдаг. Иимэ амжалта ямар аргаар туйлаа гээшэбибди? Нэн түрүүн уран һайханай бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд ажал хүдэлмэридөө оролдосо ехэтэйгээр хандадаг. Манай Соёлой ордондо дүрбэхэн штатна хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг. Тэдэнэр тусхай эрдэмтэйнүүд. Өөһэдынгөө уялгые һайнаар дүүргэхэһээ гадна, завод доторой арба гаран кружогуудта туһа хүргэдэг юм.

Бүхы хүдэлмэриимнай түсэбые уран һайханай совет зохёон баталдаг. Тэрэшэлэн кружок бүхэнэй репертуар тэндэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, цехэй коллективүүдэй тоосоон шагнагдадаг.

Имагтал бултааран эбтэй эетэйгээр хүдэлһэнэймнай эсэстэ драматург Ивановой «Бронепоезд 14—62», Островскиин «Малиновкада болоһон хурим түрэ», Александровой опереттэ болон бусад зүжэгүүд амжалтатайгаар табигдаһан байна. Тэндэ хүдэлмэришэн В. Белоусов, библиотекарь М. Бурлакова, врач Г. Рукавишников, Л. Сехина гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Дуунай болон хатарай бүлгэмүүд «Байгал дээрэхи үүрэй толон», «Волго-Дон» болон бусад дуунай-хореографическа сюитэнүүдые табяа. Мүнөө дуу, хатарай ансамбльда 118 хүн саг үргэлжэ хабаадалсана. Тэрэнэй түрүүшын концерт үнгэргэхын тула аяар 6 һара тухай бэлэдхэлэй, һуралсалай хүдэлмэри ябуулһан байгаабди. Духовой, эстрадна оркестрнүүдтэйбди. Тэдээндэ паровозно цехэй хүдэлмэришэд Борис Анкудинов, Петр Ячевский гэгшэд арба гаран жэл хабаадана. Репертуар соонь орёо хүндэшье, юрэнхышье хүгжэмэй зохёолнууд оруулагданхай юм. Мүн арадай инструментнүүдэй оркестртэ 30 гаран хүн хабаадалсана. Соёлой ордоной дэргэдэ киностуди эмхидхэгдээд, гурбадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Тэндэ богони метражай найман кинофильм зохёогдон буулгагдаа.

Зүгөөр дуунай болон хатараймнай бүлгэмүүдтэ эгээл олон хүн хабаадалсадаг. Тэрэниие өөрөө хүтэлбэрилдэгби. Хооройхид недели соогоо гурба дахин суглардаг. Тиихэдээ ямар нэгэн дуу сээжэлдэхын урда тээ 7—10 минута соо заатагүй дуулалгын һорёо үнгэргэдэгбди. Тиигэһэнэйл һүүлээр шэнэ дуу бэлдэжэ эхилдэгбди. Түрүүшээр дуунай һорёо хэлгые тоодоггүй байһан хүмби. Тэрээн дээрэһээ шалтагаалжа, дуушадай хоолой жэгдэ бэшээр, мохитонгёор соностодог байһан юм. Теэд репетици бүхэнэй урда тээ тиимэ һорёонуудые үнгэргэһэнэй ашаар хоорнай жэгдэ һайнаар дууладаг болоо, мүнөө Чайковскиин, Танеевэй, Веберэй орёо аялгатай зохёолнуудышье гүйсэдхэнэ.

Тэрэшэлэн һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулдагбди. Хоортомнай аяар 80 хүн хабаадалсана ха юм. Тэдэнэй дунда фрезеровщик Э. Любицская, инженер В. Искорнева, хүдэлмэришэн Владимир Захарчук болон бусад илангаяа ехэ эдэбхи гаргадаг.

Бидэнэр дуушадаа солист, хорист гэжэ илгадаггүйбди. Өөрыгөө һайн дуушан гэжэ тоолохо байгаа һаа, эхилэн дуулагшадтай адлихан жагсаад, тэрээндэ туһаламжа үзүүлэ гэжэ баадхадагбди. Тиигэбэшье солистнуудые амяарнь суглуулжа, дуулуулдагбди. Хатарай бүлгэмэйхид репетици хэхынгээ урда тээ мүн лэ бэеэ һорижо туршадаг юм. Тэдэнэй дундаһаа Владимир Щукин, Петр Чечин, Валя Сыпина, Надя Харченко, Виктор Седов, Борис Седов гэгшэд түрүү зэргэдэ ябалсана.

Мүнөө үедэ олохон нүхэднай хүдөө нютагуудаар ябажа, концертнүүдые харуулжа ерээ.

Республикын тогтоһоор 40 жэлэй ойе угтуулан, репертуараа улам баяжуулхын, дуушад болон хатаршадайнгаа мэргэжэл шадабарии улам дээшэлүүлхын хойноһоо оролдожо байнабди.

В. Хижняков,
Буряадай АССР-эй габьяата артист, ПВЗ-гэй Соёлой ордоной уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ.

Баясхалан хүргэнэбди!

Элдин үргэн Хэжэнгэ нютагта энэ жэл элбэг бороотой байжа, үбһэ ногооной, талха таряанай ургаса яһала һайн. Зүгөөр тэрэниие богони болзор соо, шанар һайнтайгаар хуряан абаха зорилго совхозой бүхы хүдэлмэришэдэй урда табигдаа һэн. Юуб гэхэдэ, 60 мянган хонид, 7800 толгой эбэртэ бодо мал ондо ороход байна бшуу. Энэ тон харюусалгатай зорилго шиидхэхэ хэрэгтэ студентнэр, һурагшад ехэхэн туһа хүргөө.

Һаяхан болотор совхозой алишье нуга сабшалан дээрэ хүхюу соггой, хүдэр шираг залуушуулай оролдосотой шударгыгаар ажаллажа, мүн тэдээндэ һургуулиин үхибүүдэй туһалжа ябахань харагдадаг байгаа.

Үбһэ хуряалгын үедэ түрэл совхоздоо Хэжэнгын дунда һургуулиин, Первомайн найман жэлэй болон бусад һургуулинуудай һурагшад—300 гаран үхибүүд, мүн 50 гаран студентнэр хүдэлжэ гараа. Жэшээнь, Хөөрхэ нютагта студентнэрэй тусхай бригада эмхидхэгдэжэ, ехэхэн хүдэлмэри бүтээбэ. Тэдэнэр совхозой дирекциин зүгһөө баясхаланда хүртөө. Илангаяа Томскын гүрэнэй университедэй студентнэр Анатолий Баторов, Улаан-Үдын багшанарай институдай студентнэр Эня Хамисова, Эмма Номоева, Анна Шойнжурова болон бусад эрхим һайнаар хүдэлөө. Тэрэшэлэн бусад фермэнүүдтэ Сергей Цыдендамбаев (Томскын мединститудһаа), Иосиф Цыреторов (Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдһаа), Аня Арсаланова, Владимир Сультимов, Ханда Балданова (Улаан-Үдын багшанарай институдһаа) болон бусад магтуулаа.

Хэжэнгэ нютагай студентнэр амаралтынгаа үедэ түрэл совхоздоо һайнаар туһалаад, шэнэ хүсэ оронхойнууд, һаядаа һуралсалдаа бусахань.

Совхозой ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаһан бүхы студентнэртэ совхозой комсомолой организациин зүгһөө халуун баясхалан хүргөөд, ажал һуралсалдань ехэ амжалта хүсэнэбди.

В. Лубсанов,
Хэжэнгын совхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

Хүлеэгдэһээр үнинэй

Түнхэнэй аймагай түб Хэрэндэхи Соёлой байшангай дэргэдэ тусхай агитбригада байгуулагдаад, нёдондо жэлһээ хойшо үбһэшэдэй звенонуудта, холын фермэ болон гүүртэнүүдтэ хододоо ошодог байһан тула нилээд суурхажа эхилээ бэлэй. Мүн тэдэнэр манайшье Зүүн мүрэн ерэжэ, гурба-дүрбэ дахин концерт харуулаа, ажалшадые баясуулаа һэн. Теэд мүнөө жэл тэрэ агитбригада хүдэлдэг зандаа байбашье, Хэрэнһээ сааша холо гарахаяа болишонхой. Ядахын сагта таряа хуряалгада хабаадагшадай культурна эрилтые хангахаяа яана гээшэб? Тэдэнэй ерэхые үнинһөө хойшо хүлеэнхэйбди.

Зүгөөр энэ эрилтыемнай бэелүүлхэ хэрэгтэ аймгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша нүхэр Хантаев туһалха бэзэ гэжэ найданабди.

О. Гергулеева.

Оролдосото ажалай үрэ

Зургаан жэлэй саада тээ дүрбэдэхи класс дүүргээд, табадахида һуража байгаа һэм. Эгээл тэрэ үедэ һургуулидамнай шэнэ директор (нүхэр М. Д. Цаганов) ерээд, абьяастай ажалаараа түрэлхид болон һурагшадые баясуулжа эхилээ һэн.

Тэрэ гэһээр Алцагай найман жэлэй һургуули танихаар бэшэ болон хубилаа. Шэнэ мастерскойшье баригдаа. Тэндэ түмэрэй болон модоной дарханай хамаг хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд түгэс бии болгогдоо. Һургуулидамнай спортын хэрэгсэлнүүд, радиоприёмник, магнитофон, патефон, оёдолой машинанууд, пылесос, фотоаппарат, юумэ угаадаг машина, киноаппарат, химиин приборнууд абтанхай. Ашаанай нэгэ машинатайбди. Һүүлэй жэлнүүдтэ һургуулиимнай хамаг таһалга, классууд заһабарилагдаа, үшөө хэдэн классуудай һураха залгалаашье баригдаа. Энээнэй аша үрөөр 1962—63 оной һуралсалай жэлые нэгэ халаанда үнгэргэхэ аргатай болообди. Үхибүүдшье ехэ баяртай хүхюун.

Мүн һуралсалые ажабайдалтай холбохын тула ехэхэн юумэ хэгдэжэ, һургуули дүүргэн гарагшад ямаршье ажалда хабаадалсажа шадаха болонхой. 1959 ондо үхибүүд өөһэдынгөө хүсөөр 11 метр утатай, таба метр үргэнтэй кухниин гэр бариһан юм. Үнгэрөөшэ зун долоодохи, наймадахи классай һурагшад автомашинануудай байха гараж бодхоогоо. Баһа түлишэ, түлеэгээшье үхибүүд өөһэдөө бэлдэдэг.

Һургуулиимнай һурагшад колхозой ажалда жэл бүри ехэхэн туһа хүргэдэг. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлдэ табин гектар газарта кукуруза таряад, га бүриһөө 300 центнер эшэ набша хуряажа абаһан юм. Мүн 3 гектарта свёкло ургуулжа, гэмгүй һайн ургаса хуряагаа.

Хэдэхэн жэлэй турша дотор һургуулидамнай иимэ ехэ хубилалта болоо бшуу.

Б. Жигжитов.

Зэдэ.

...РМА ЗОРИГ БАДАРУУЛНА

...маршалнабди таанадые, ...артнай,—гэжэ талын ...табиһан сценэ дээрэһээ ...Филипповэй омог хоо- ...хэлэжэрхихэдэ, зон ...ташалдаба. Ажалһаа ...амарха һамбаандаа ...Үдын культпросветучи- ...оютанай концерт ха- ...ха гээшэ ямар гоёб! ...бээшье хүсэ абаһаншуу ... Харагты, тэрэ Гоша ...югые. Түргэн сагаан ...удынь баяанай шагта- ...ээгүүр соёролдон, жэг- ...хүгжэм зэдэлүүлнэл. ...ты, халюун шаргал та- ...дээгүүр Сергей Кара- ...рагуу хоолойн сууряа- ...Ород арадай урданай ...Уран шагнама аялга- ...рэл Россидаа инагаа ...ульгэртэй дуун. Сиби- ...мэрүүн жабар, хүйтэн- ...үүлжэ, шэрүүбтэр ха- ...айтай болоһон Тарба- ...таряашадай амяа та- ...хабтар шагнашоод һуу- ...харабал, хүнэй зүрхэ ...дэ искусствын үзүүлдэг ...үй ехэ хүсэтэ нүлөө- ...р байһые ойлгохот.

...мэтэ зөөлэхэн ногоо- ...р дээрэ Аршанская га- ...рэбэл даа. Ямар яна- ...э бэе гээшэб! Хаража ...й. Хүдэлсэ бүхэниинь ...й аялга дахана.

...еев Банеева хоёр «Хаа- ...бши?» гэжэ шогтой, ...хан буряад дуу хан- ...бад. Нэрьемэ альга та- ... «Бис» хашхарал- ...ной дунда нэгэшье бу- ряад хүн үгы һэн. Ямаршье хүндэ искусствын хэлэнэй ойлгосотой байһаниие энэ жэшээ гэршэлнэ ха юм. Иимэ урматай, хүхюу концерт Тарбагатайн «Советская Россия» колхоздо болоо.

Соёл гэгээрэлэй училищиин 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи курсын студентнэрһээ бүридэһэн агитбригада Тарбагатайн, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай таряашадта айлшалхаяа энэ һарын 7-до Улаан-Үдэһөө гараһан юм. Тэдэнэр үдэр бүхэндэ 2 концерт үгэнэ.

— Манай ямараар ажаллаһые мэдэхэ гэбэл, дурадхал һанамжануудые бэшэдэг дэбтэрыемнай харагты,—гээд Тамара Почереева тэрэ дэбтэрээ һарбайба.

«Доодо-Жэрэмэйхид танай концерт баясан хараба. Амжалта хүсэнэбди. «Восход» колхозой парторганизациин секретарь Русин». «Дээдэ-Жэрэмэй ажалшад ба һургагшад хожомоо ходо ерэжэ байхыетнай хүсэнэ. Һуралсалаа амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгты, бидэнэр ажалдаа баһал амжалта туйлахабди». «Таанадтал адляар иимэ һонирхолтой концерт бэлдэжэ һурахые оролдохобди. «Коммунизм» колхозой бүлэг залуушуул».

Арбаад хоногто агитбригадын дурадхалнуудай дэбтэр соо олохон баяр баясхалан бэшэгдэбэ.

Залуу коллективэй концертнүүд мүнөө үргэлжэлһөөр. Тэдэнэр гараха һарын шэнээр Улаан-Үдээ бусажа ерэхэ.

А. Бодиев.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Котбус округто элшэ хүсэ гаргаха ехэ комбинат бодхоогдожо байнхай. Энээнтэй хамта барилгашадайнь Хойерсверд город үргэдхэгдэнэ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада энэ городой хүн зоной тоо гурба дахин олошороо. Зураг дээрэ: Хойерсверд городой түбтэ баригдаһан шэнэ гэрнүүд.
АДН—ТАСС-ай фото.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ТУҺАЛАМЖА

ПРАГА, ТАСС-ай корреспондент М. Никиточкин мэдээсэнэ:

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даабаряар СССР-һээ Чехословакида байдаг элшэн сайд М. В. Зимянин Чехословакиин эрхэтэд Ян Прохазка, Эмили Прохазкова гэгшэдтэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи зэргын орден барюулба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ фашистнуудай хаалтаһаа тэрьелһэн совет сэрэгшэдые абарһанайнгаа түлөө эдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар шагналда хүртэһэн юм.

ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо А. Грегор болон бусад тусхай тушаалтай хүнүүд орден барюулха ёһололой үедэ байба.

Совет хүнүүдые абархын түлөө эрэлхэг зориг гаргаһанайнь түлөө СССР-эй элшэн сайд М. В. Зимянин Чехословакиин ханинарта ехэ баяр хүргэбэ. Аха дүү хоёр ороной арадуудай хани барисаанай хэтэ мүнхэдөө бата бэхи байһаниие энэ баатаршалга гэршэлнэ гээд СССР-эй элшэн сайд тэмдэглэбэ. Тиигээд шагнагдагшадай элүүр энхэ ажабайдалдаа, ажалдаа амжалтатай һайн ябахыень М. В. Зимянин хүсэбэ.

Ян, Эмили гэгшэд гүрэнэй хүндэтэй шагнал барюулһанайнь түлөө баяр хүргөө.

Иимэ туһаламжа үзүүлхэ ёһоороол үзүүлээбди гэжэ Зүүн Чехиин областиин Важице һууринай эдэ таряашад ойлгоно.

— Ондоо хүнүүд манай орондо байгаа һаа, маанад шэнгеэр лэ туһалха һэн, — гэжэ коммунист Ян Прохазка хэлэнэ.

Чехословакиин болон совет арадуудые хани ёһоной аха дүүгэй хани барисаан хэтэ мүнхэдөө холбонхой. Энэ аха дүүгэй хани барисаанай хуули ёһоор иимэ һайн һайхан зорилготой туһаламжа үзүүлэгдэһэн байна. Иигэжэл Иван Терехин, Петр Ходько, Константин Железняков, Илья Петров гэгшэдэй ами наһан абарагдаһан байна бшуу.

ХАЛУУН ХАҺА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой таряашадта хүдэлмэриин халуун хаһа ерэнхэй. Хадалга, сохилгын хажуугаар, таряа тушаалга эхилээ. Эгүүрэй, Угталай, Алтан-Булагай, Баруун-Туруунай гүрэнэй ажахынууд оорооһото, тэжээлэй ургамалнуудые хуряажа дүүргүүтэй байна. Гадна эдэ ажахынууд тус бүридөө мянга табан зуун, хоёр мянган тонно таряа гүрэндэ тушаагаа.

Кобдосой аймагай кооперативууд таряагаа хуряажа дүүргэнхэй.

6 ДАХИН ЕХЭ АШААН ШЭРЭГДЭБЭ

ПЕКИН. (ТАСС). Хитадай далай шадархи Чжэцзян провинциин заһамал харгын утань 9500 километр болохо юм. Ханчжоу провинциин захиргаанай түбые бүхы уезднэ городуудтайнь холбоһон заһамал харгы татагданхай. Ябахань бэрхэшээлтэй хада уулануудтай, мүн хүдөөгэй районуудта иимэ харгы татагданхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ провинциин энэ заһамал харгыгаар 1952 онойхиһоо 6 дахин ехэ хэмжээнэй ашаан шэрэгдээ.

Уласуудай хоорондо номуудые андалдан абалсаха тухай конвенцинүүдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эсэслэн баталһан тушаа

ХҮНҮҮДЭЙ АША ТУҺАДА... НАЙМА МИЛЛИОН КАРТОЧКАНУУДТАЙ

Эдэ залнууд соо ороходо абяа шэмээгүй намдуухан байдаг. Зүтын үүр шэнги олон хайрсагуудтайхан үндэр шкафууд табяатай байна. Эдээн соо сэгнэшэгүй баялиг—Алфавитна генеральна каталогай карточканууд байдаг. Тэдэнь найма миллион шахуу юм. Зэргэлжэ байһан зал соохи томо тагууд дээрэ барагдашагүй олон номууд: дэлхэйн арадуудай элдэб олон хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн библиографинууд, али олон тайлбаринууд табяатай.

Бидэнэй мүнөө хөөрэжэ байһан генеральна каталог хадаа номуудай, элдэб үе сагай, ондо ондоо арадуудай авторнуудай бүхэдэлхэйн список болоно гээшэ.

— Карл Марксын номуудай карточка харуулыт.

— Харагты.

«Карл Маркс. «Капитал». Россида 1872 ондо хэблэн гаргагданхай» гэжэ уншанабди.

—Арифметикын түрүүшын учебнигүүдэй нэгые зохёоһон Л. Магницкиин номуудай карточкые хаража болохо гү?

— Харагты.

«Л. Магницкий. «Арифметикэ, тайлбарилан хэлэбэл, тоолон бодолгын эрдэм ухаан. 1703 он. 652 хуудаһатай». гэжэ карточка дээрэ сэбэрээр бэшэгдэнхэй.

Эндэхи бусад залнууд соо Алфавитна генеральна каталогһаа гадна, тайлбари үгэдэг зохёолнуудай хэдэн арбаад мянган боти үшөө бии. Эндэ библиографиин талаар жэлэй турша соо 135 мянга гаран тайлбари үгтэдэг.

Энэ гайхамшагта каталог хайшан гээд байгуулагдааб, тэрэнэй эзэн—В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекын номой фонд яажа суглуулагдаһан байгааб. Энэ библиотекэдэ зуун жаран хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн 22 миллион зохёолнууд бии юм. Тус каталог болон номой фонд элдэб аргаар байгуулагдаһан байна. Нэгэдэхеэр, манай ороной бүхы хэблэл барлан гаргаһан номуудайнгаа нэгэ хэһэгыень библиотекэдэ заатагүй эльгээдэг. Хоёрдохёор, шухала болоһон номуудые гадаадын оронуудһаа оложо абахын тулада гүрэн мүнгэ зөөри гамнадаггүй. Гурбадахяар, уласуудай хоорондо номууд андалдан абтадаг байна.

КОНВЕНЦИНҮҮД ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй һаяхан эсэслэн баталһан конвенцинүүдэй нэгэнэй текст бидэнэй урда байна. Энэ шухала документ номуудта дуратайгаар хандадаг элдэб оронуудай, тэрэ тоодо библиотекэнүүдэй хэрэг эрхилдэг совет мэргэжэлтэдэй, оролдолгоор байгуулагдаа юм. Уласуудай хоорондо элдэб номуудые андалдан абаха хэрэг али болохоор урмашуулхын тулада энэ документ байгуулагданхай. Энэ хадаа «дэлхэйн бүхы арадуудай дунда үзэл суртал болон эрдэм болбосорол һаадгүйгөөр дэлгэрүүлхын тулада» шухала болоно гэжэ документын эхин бүлэг дотор хэлэгдэнэ.

Зохёолгодонь сэхэ хабаадалсагшадай нэгэн, уласуудай хоорондо номуудые андалдан абалсаха талаар мэргэжэлтэ Борис Петрович Каневский гэгшые шэнэ конвенцинүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхыень гуйгаабди.

— Хамагай түрүүндэ эртэ урдын үе саг тухай дурдаха хэрэгтэй,— гэжэ тэрэ хэлээ.—Номуудые хуулита ёһоор андалдан абалсалга үшөө IX зуун жэлдэ үзэгдэдэг байгаа гэжэ хэлэхээр байна. Гэбэшье бии болоһон сагһаа эхилэн, номууд уншагшадай дунда тарадаг болоһониинь сохомтой. Имагтал үнгэрэгшэ зуун жэлдэ, тусхайлан хэлэбэл 1886 ондо, түрүүшын «Брюссельскэ конвенци» гэдэг зохёогдоһон байгаа. Ном андалдан абалсалгада хабаададаг оронуудай эрхэ болон тэдэндэ үгтэхэ хүнгэлэлтэнүүдые тус конвенци тодорхойлһон байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 76 жэл үнгэрөө. Ажабайдал ехээр хүгжөө. Гэгээрэлэй, эрдэм ухаанай болон соёл культурын талаар ООН-ой генеральна конференци (ЮНЕСКО) уласуудай хоорондо ном андалдан абалсаха шэнэ дүримүүдые мүнөө зохёоһон байха юм. Эдэ дүримүүд хадаа арадуудай экономическа болон оюун бодолой ажабайдалда болоһон хубилалтануудые харуулһан байха юм.

Арадуудые ямар юумэн һонирхуулнаб? Тобшоор хэлэхэдэ: үзэл суртал болон дүй дүршэл һонирхуулна. Эдэ ниитэ-политическа, научна, техническэ номууд, уран зохёолой литература соо найруулан хэлэгдэһэн байхаһаа гадна, мүн газетэнүүдтэ, журналнуудта, искусствын зохёолнууд дотор, фотозурагууд, түсэбүүд болон картануудта найруулан харуулагдажа болохо байһаниинь мэдээжэ. Правительственна хуулита хэблэл: статистическэ суглуулбаринууд хуулинуудай суглуулбаринууд, конгрессүүдэй, парламентнуудай, ассамблейнүүдэй заседанинууд тухай стенографическа тоосоонууд тусгаар һуури эзэлнэ.

Ном хадагалдаг газарнуудай, элдэб янзын институдуудай, Наукануудай академинүүдэй, бүлгэмүүдэй библиотекэнүүдэй хабаадалгатайгаар ном андалдан абалсалга хани ёһоор, али алиндаа ашагтайгаар харилсан туһалалсаха, национальна соёл культурануудые хүндэлхэ гол ёһонуудта үндэһэлэн бэелүүлэгдэдэг юм. Тиимэһээ конвенцинүүдтэ гар табиһан бүхы оронууд хадаа соёл культурануудые баяжуулгада, арадуудай үгээ ойлголсолгодо, тэдэнэй хоорондохи хани барисаа бэхижүүлгэдэ туһалха гэһэн һайн һайхан дура хүсэлтэй байһанаа элирхэйлэн харуулаа.

Шэнэ конвенци зохёолгодо США-гай библиотекэнүүдэй хэрэг эрхилэгшэдэй түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байгаа. Гэбэшье Холбоото Штадуудай конгресс энэ конвенциие мүнөө хүрэтэр эсэслэн баталаагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

НЭГЭ МИЛЛИОН ХЭҺЭГ ЗОХЁОЛНУУД ЖЭЛ БҮРИ АБТАНА

Тусхай байра. Эндэ үдэр бүриин почто абтажа байдаг. Тэдээн соонь номууд, журналнууд, плакат-зурагууд, картанууд байдаг. Главна библиотекарь Лидия Александровна Моисеева мүнөөдэрэй почтотой бидэниие танилсуулаа.

— Энэ Тунисһаа ерэһэн бандероль,—гэжэ хэлээд, тэрэ «Аль-Амаль газетые харуулаа. Удаань Италиин «Эндокринология», Англиин «Электричество» гэжэ журналнуудые харуулһан байна.

Кубаһаа «Кино» гэжэ журнал, Родезиһээ «Правительственна газетэ», Чехословакиһаа — «Хуулинуудай суглуулбари» ерэһэн байгаа. Мүн Хитадһаа, Голландиһаа, Польшоһоо мүнөөдэр посылканууд абтаа.

Советскэ Союз хилын саана юу эльгээдэг бэ?

Бидэнэр ондоо байра соо орожо хараха ушартай болообди.

...Эльгээхын тулада бэлэдхэгдэһэн бүхы бандерольнуудые экспедитор басагад бидэндэ харуулһан байна. Тэдэнь тон олон. Пекин гэжэ томо пакет дээрэ бэшээтэй байна. К. Марксын, Ф. Энгельсын зохёолнуудай суглуулбариие, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгын текстэй номые, «Марксистска эстетикын үндэһэ һуури» гэжэ номые, «Ленин бидэниие илалтада хүргөө» гэжэ үнинэй коммунист С. Араловай дурдалгые Хитадтахи ханинарнай һаяар абаха байна. «Дэлхэйн атлас», «Контактна аргаар сернэ кислота абалгые автомадаар зэбсэглэхэ үндэһэ һуури» гэжэ ном болон бусад Венгридэ эльгээхээр бэлэдхэгдэһэн байгаа. Индидэ эльгээгдэхэ номуудые бидэнэр хараабди. М. Шолоховой «Хүнэй хуби заяан» гэжэ зохёол, «Түмэр бетонно конструкцинууд» гэжэ ном тэдэнэй дунда бии. Эдэнэр Англиин хэлэн дээрэ хэблэн гаргагданхай. «Швеци», «Цейлон», «Австрали», «Индонези», «ФРГ» гэһэн гаршагууд пакетэнүүд дээрэ мүн лэ харагдана. Эдэ бандерольнууд гуша гаран орондо үдэрэй турша соо эльгээгдэхэ юм. «СССР»

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

ҮХИБҮҮДТЭ БЭЛЭГ

Улаан-Үдын шэгнүүр заhабарилдаг заводой хүдэлмэришэд гол ажалаа бүтээхынгээ хажуугаар шэнэ продукци гаргаха бэлэдхэл хэжэ байна.

Агуусхэ Октябриин 45 жэлэй ойдо зорюулан, үхибүүдтэ hайн бэлэг бэлдэгдээ. Hаяар эндэхи хүдэлмэришэд үхибүүдэй наадаха ашаанай автомашина республикынгаа магазинуудта тушаахань. Ганса сентябрь соо хоёр мянган нааданхай— автомашина магазинуудта эльгээгдэхэ.

Шэнэ продукци үйлэдбэрилдэг болохын тула ехэ ажал хэгдээ. 40 гаран элдэб тухеэрэлгэ, хэб эндэ бэлэдхэгдээ. Олон хүдэлмэришэд ондоо мэргэжэл шудалаа. Жэшээлхэдэ, хэб хэгшэд Вера Емельянова, Нина Перелюгаева, Владимир Хлебодаров, Владимир Еремкин электро-хабсаралга хэхэ шадабаритай болоо.

Үхибүүдэй нааданхай дархалан гаргадаг бригадада коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ hаяхан олгогдобо. Бригадын гэшүүд Вера Емельянова, Вячеслав Бугатов, Юрий Силечев болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, бусад хүдэлмэришэдтэ hайн жэшээ харуулна.

Нааданхай хэдэг бригадынхид ажалай вахтада жагсаад, үхибүүдтэ hайн бэлэгүүдые барихаар шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажалай түрүүшүүл Вера Емельянова, Юрий Силечев гэгшэд.

Л. Хайдуровай фото.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ

Hаналаа табихаар болоhон асуудал

Ахын аймаг республикымнай хүбшэ хадаар нэмжыhэн нютагуудай нэгэн юм. Эндэ hүүлэй үедэ баабгайнууд олошороод, адууhа малда добтолжо, зарим колхозуудта горьтой гарза хохидол ушаруулна.

Үнгэрэгшэ зунай жэшээ дээрэhээ хэдэн баримта дурдая. Буурал Морито, Сэнсын эхин, Монгол Дабаан, Далан Түрэ гэхэ мэтэ нютагуудаар баабгайнуудай hүндэлхэ, малда добтолхонь илангаяа олоор үзэгдэhэн байгаа.

Монгол Дабаанай фермын газаагуур 2—3 хоног эрьелдэhэн баабгай hүүлэй hүүлдэ айлай газаахи аарса сагаа залгяад, уянда байhан харуулша нохойе таhара удара татажархёо.

Далан Түрэ гэжэ зуhалан нютагай газаа үнеэ hаалгын үедэ нэгэ баабгай томо үхэрые ехээр шархатуулhан байгаа. Тэндэхи Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Н. Самсоновой адуулжа ябаhан хонидто мүн лэ добтолжо, хоёрыень хороогоо. Иимэ ушар олошоронхой.

Зундаа, үбэлдөөшье холо хээрын газарнуудта адууhа мал хаража байдаг нүхэдтэ hайн буу үгэдэг болоо hаа, ехэл зүйтэй hэн ха. Шонын арhанай түлөө 50 түхэриг шан тогтоогдонхой байхадань, баабгайе хюдаhан мэргэшүүл юундэ урмашуулагданагүй гээшэб?. Энээндэ hаналаа табихаар болоо.

В. Галсанов.

Алтан медальда хүртэхын түлөө

ТАШКЕНТ. Байгша онэй hүүл багта СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө эхэнэр шатаршадай мүрысөөн болохоор хараалагдана. Энэ тулалдаанда хабаадалсахаар дэлхэйн чемпионка Елизавета Быкова, мүн иимэ нэрэ зэргэ буляалдажа ябаhан Нона Гаприндашвили, СССР-эй чемпионка Валентина Борисенко гэгшэд уряал абанхай. Эдэнэрhээ гадна, Одесса, Калуга, Волгоград, Ялта городуудта үнгэргэгдэhэн хахад финальна уулзалгада түрүү hуури эзэлэгшэд энээндэ хабаадалсаха эрхэ олохо юм. Дурсагдаhан городуудтахи мүрысөөнэй дүн харахада, орон доторoo таба дахин чемпион болоhон, уласхоорондын мастер Кира Зворыкина (Одесса) түрүү hуури эзэлээ. Москвагай нэгэдэхи разрядай шатаршан Нина Матвеева мастерhаа ороймдоо 0,5 очкогоор гээгдэнхэй.

Найман союзна республикын шатаршад Ташкент ошохо путёвко абахын тула шангаар тулалдаа. Эдэнэрэй дундаhаа Грузиин студентка Алла Чайковская бэрхээр наадажа, бүхы шалгалтануудые дабан гараа. Украинын үнгэрэгшэ жэлэй чемпионка, нэгэдэхи разрядай шатаршан Ольга Андреева Чайковскаяhаа ганцахан очкогоор гээгдээ.

Волгоградта болоhон мүрысөөндэ «Труд» бүлгэмэй шатаршадай дундаhаа Ленинградай уласхоорондын мастер Лариса Вольперт, Москвагай мастер Алла Кушнир гэгшэд нэгэдэхи, хоёрдохи hууринуудые хубаалдаа. «Буревестник», «Спартак» бүлгэмүүдhээ—Баку городой Татьяна Затуловская, Элисо Какабадзе гэгшэд шалгараа. Эдэнэр бултадаа СССР-эй чемпион гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула хүсэ шадалаа туршалсахань.

(ТАСС).

Уласуудай хоорондо номуудые андалдан абалсаха тухай конвенцинүүдые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эсэслэн баталhан тушаа

(Эхиниинь 3-дахи нюурта)

гэhэн почтово тамгатай номууд дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы нютагуудта эльгээгдэнэ. Уласуудай хоорондо номуудые андалдан абалсалгын талаар таhаг 80 гаран гүрэнтэй холбоо барисаатай, тиигээд 250 мянга хүрэтэр элдэб янзын хэблэлые жэл бүри гадаадын оронуудта эльгээжэ байдаг. Наукануудай академиин бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоhон библиотекэ Ленинградта байдаг. Энэ библиотекэ 87 оронтой холбоо байгуулханхай. Манайороной ном хадагалдаг хэдэн арбаад бусад томо газарнууд мүн лэ иимэ ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг юм. Нэгэ миллион шахуу ном, журнал, правительственна документнүүд болон газетэнүүд бүхы дээрээ жэл бүхэндэ СССР-hээ эльгээгдэжэ байдаг. Тэрэнэй орондо 800—900 мянга тухай элдэб номуудые совет орон абадаг юм.

НОМУУД, СОВЕТ ХЭМЭЛ ОДОНУУД

Номуудые андалдан абалсалга ороной, тэрэнэй арадай нэрэ хүндын дээшэлhые эли тодоор харуулдаг. Зургаан жэлэй урда тээ советскэ научна, техническэ литература, жэшээлхэдэ, США-гай зүгhөө тиимэ ехээр hонирхогдодоггүй байгаа. Энэньшье ойлгостой. США-гай эрдэмтэдэй, инженернүүдэй, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зарим хуби өөhэдынгөө идхалга номнолой нүлөөндэ орошодог байгаа бшуу. Советскэ Союзда угаа ехэ дэбжэлтын болобо байhые тэдэнэр обёордоггүй гү, али обёорхые хүсэдэггүй байhан юм. Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одон 1957 оной октябриин 4-дэ замбуулинай дайда руу табигдаhан байгаа. Тэрэ хадаа совет хэмэл одон байгаа ха юм. Энээнhээ уламжалан, манайда ехэ дэбжэлтын болобо байhые тэдэнэр харадаг болоо. Тиигэжэ хэдэн олон мянган яаралтай телеграмманууд, бэшэгүүд манай ороной нэрэ дээрэ абтадаг болоо hэн. Мүнөө СССР-США хоёрой хоорондо номууд нилээд олоор андалдан абтадаг болоо. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекэ гансахан лэ үнгэрэгшэ жэлдэ зургаа мянган ном, хори мянга гаран журнал, гуша мянга шахуу газетэ олон тоото организацинуудай гуйлтаар Холбоото Штадуудта эльгээhэн байна.

Совет номууд бусад капиталис оронуудта мүн лэ ехээр hонирхогдодог болоо. Мүнөө Советскэ Союзтай ном андалдан абалсагшадай дүшэ гаран процентнь капиталис лагериин гүрэнүүд болоно.

НЮТАГАЙ ХОЛО hААД УШАРУУЛНАГҮЙ

Ном уншахые дуралдаг олон хүнүүд гадаадын оронуудhаа, бэшэгүүдые эльгээжэл байдаг. Бэшэгэй авторнууд хадаа гуйлтануудые хэдэг, ямар нэгэн захилнуудайнь дүүргэгдэhэнэй түлөө халуун баясхалан хүргэдэг байна. Үнэтэ литература эльгээhэнэй түлөө Корейн Арадай-Демократическа Республикын Центральна библиотекэ халуун баясхалан хүргэнэ. Баясхалан хүргэhэн иимэ бэшэгүүд бусад олон дүтэ холын оронуудhаа мүн лэ абтадаг байна.

Зүгөөр «Хүн түрэлтэнэй оюун бодолой угаа ехэ баялиг» бологшо номуудhаа айдаг «хүнүүд» дэлхэй дээрэ үшөө бии. Тэдэнэр бүхы наhаяа харанхыда үнгэргэдэг мана hохорой наранай гэрэлhээ айдаг шэнгеэр номуудhаа айдаг байна. Өөрынгөө ороной түүхэhээ Аргентинын ямаршьеб цензор ехээр айhан байгаа... «Аргентинын түүхын очеркнууд» гэжэ совет автарай зохёоhон номые посылка дотор харахадаа, «энээниие манай орондо асаржа болохогүй» гээд тэрээн дээрэ захиран бэшэhэн байна. Энэ хүн мана hохортой адлирхуу тооной болоно бэшэ аал.

***

Манай хөөрэлдөөгөө дүүргээд байхада, номуудай национальна институдай түлөөлэгшэ Аугуст Майер уласуудай хоорондо ном андалдан абалсалгын таhагта Бразилиhаа айлшаар ерээ. Элдэб номуудые бүри олоор андалдан абалсадаг болохо тухай советскэ библиотекэнүүдтэй үгэеэ ойлголсохын тулада тэрэ эндэ ерэhэн байна. Энэ хадаа Советскэ Союзай, тэрэнэй номуудай улам ехээр хүндэлэгдэдэг болобо байhые гаршалан харуулна. Энэньшье ойлгостой. Совет номууд хадаа дэбжэлтэ тээшэ, hайн hайхан ерээдүй тээшэ эрмэлзэдэг бүхы хүнүүдэй дунда түрүү соёл суртал, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлдэг байна бшуу.

А. РОМАНОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

Иимэ тираж урматай

Улаан-Үдын 301-дэхи түбэй нөөсэлгын кассада мүнөө үедэ мүнгэ нөөсэлэгшэдэй тоо 42 мянга хүрэтэрөө олошорhон байна. Эдэнэрэймнай 1500 хүниинь шүүбэритэй нөөсэ хадагалдаг юм. Шүүбэриинь тираж жэлдээ хоёр удаа—апрелиин 1-hээ 10, октябриин 1-hээ 10 хүрэтэр үнгэргэгдэдэг. Апрель hарада үнгэргэгдэhэн тиражда хамтадаа 1156 түхэригэй шүүбэри тудаhан байна. Тиихэдээ энэ тиражда мүнгэ нөөгшэдэй миил 20 хүн хабаадалсаhан байха юм. Жэшээнь, нөөсэдөө 223 түхэригтэй байhан «Г» гэгшэ 50 процентын шүүбэриин тудахада 440 гаран түхэриг шүүhэн байна.

Мүнгэ нөөсэлэгшэд, энэ шүүбэритэ тиражда олоороо хабаадалсагты.

Ф. Абрамзон,
301-дэхи түбэй нөөсэлгын кассын инспектор.

Хилын саанаhаа

Президент Сукарнын мэдүүлгэ

ДЖАКАРТА, сентябриин 25. (ТАСС). Баруун Ирианиие хүгжөөхэ жаса бии болгохо ёhоло-й үедэ Индонезиин президент Сукарно үсэгэлдэр үгэ хэлэбэ. Энэ жасын хүтэлбэрилэгшэнь президент Сукарно болохо юм гээд Антара агентство мэдээсэнэ.

Хэды хоногой үнгэрөөд байхада Голландиин туг Баруун Ирианда буулгагдажа, ООН-ой тугтай зэргэлээд Индонезиин сагаан улаан туг 1963 оной январиин 1-дэ үүрэй сайха үеэр намилзаха гээд президент мэдүүлбэ. 1963 оной майн нэгэнhээ хойшо Баруун Ирианай хүтэлбэри Индонезиин правительствын мэдэлдэ хүсэдөөр орохо гэжэ президент Сукарно хэлэбэ.

Империалис ёhоной, эзэрхэг түримхэй удхатай политика Индонези бэелүүлнэ, Индонези хадаа Баруун Ирианай хүн зоной хүгжэлтые хангажа шадахагүй гээд Баруун гүрэнүүдэй хэблэлдэ бэшэгдэдэг байгаа. Ямаршье үндэhэ баримтагүй иимэ мэдээсэлнүүдыень президент Сукарно шүүмжэлбэ. Мэдээнүүдэйнь худал хуурмаг байhаниие бодото баримтанууд элишэлэн харуулаа гээд президент Сукарно тэмдэглэбэ.

Баруун Ирианиие хүгжөөхэ хэрэгые Индонезиин бүхы арад зон хүсэдөөр дэмжэнэ. Энээнэй урда тээ Баруун Ирианай хүн зондо hаяхан зөөри зөөшын туhаламжа хүргэгдэдэг hэн. Мүнөө саашадаа эмхитэй hайнаар туhаламжа хэгдэдэг болохо. Ашатай hайнаар туhаламжа үзүүлхын хойноhоо хүгжэлтын жаса бии болгогдобо гэжэ Сукарно хэлээ.

Баруун Ирианай хүн зоной өөрынгөө туг доро жаргалтай hайнаар ажаhуухыень үгынгөө түгэсхэлдэ президент хүсэбэ.

Л. И. Брежнев—Белградай хүндэтэй эрхэтэн

БЕЛГРАД, сентябриин 25. ТАСС-ай корреспондентнүүд И. Харитонов, И. Титов гэгшэд мэдээсэнэ:

Белградай Арадай комитедэй баяр ёhололой заседани мүнөөдэр болобо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Белградай хүндэтэй эрхэтэн эндэ болгогдобо. Л. И. Брежневые Белградай хүндэтэй эрхэтэн болгохо гэhэн Арадай комитедэй шиидхэбэриие депутадууд үни удаан альга ташажа угтаба. Л. И. Брежневтэ тусхай грамота барюулагдаа. Совет ехэ айлшанаа депутадууд хүл дээрээ бодожо амаршалба.

Белградай хүндэтэй эрхэтэн гэhэн нэрэ олгоhонойнь, Советскэ Союз тушаа хани ёhоной hайн hайхан үгэнүүдые заседанида хэлэhэнэйнь түлөө Л. И. Брежнев Арадай комитедтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргөө.

Маанадые, Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые эрхим hайнаар угтаhан ушар совет арадые хүндэлhэн удхатай болоно. Совет арад хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, арадуудай хоорондо хани барисаа тогтоохын түлөө сэхэ шууд тэмсэдэг гэжэ Л. И. Брежнев хэлэбэ.

Ажахын, соёл культурын байгуулалтада, арадай ажана hайн байдалые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Арадай комитедэй депутадуудай, городой бүхы эрхэтэдэй саашадаа амжалтануудые туйлахыень Л. И. Брежнев хүсэбэ. Ажалшадай депутадуудай Москвагай Соведэй, Москвагай бүхы эрхэтэдэй зүгhөө Л. И. Брежнев тэдэндэ үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргөөд, hайн hайханиие хүсэбэ.

***

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев тусхай поездоор Белградhаа Крагуевац город ошобо. Югославиин Арадай Федеративна Республикын президент Иосип Броз Тито Л. И. Брежневтэй сугтаа ошобо.

Арадай Союзна Скупщинын түрүүлэгшэ П. Стамболич, Гүйсэдхэхы Союзна Вечиин түрүүлэгшын орлогшонор Э. Кардель, Р. Чолакович, М. Тодорович гэгшэд Л. И. Брежневые, президент Тито гэгшые Топчидердэхи вокзал дээрэ үдэшэбэ.

А. Ранкович, Югославиhаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Ц. Миятович, генерал-полковник В. Ковачевич, Югославиин президентын протоколой таhагые даагша Д. Солдатич гэгшэд Л. И. Брежневые үдэшэжэ ябана.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 24. ТАСС-ай корреспондент Л. Пономарев мэдээсэнэ:

Генеральна Ассамблейн үглөөнэй пленарна заседанида Урда Африкын Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Лоу гэгшэ үгэ хэлэбэ. Урда Африкын делегат Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида добтолго хэhэн байна. Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай декларациие бодотоор бэелүүлхэ ябадалые тэрэ буруушаагаа. Мүн урдань колони байhан, дулдыданги оронуудай ООН-ой гэшүүд боложо байhанда Урда Африкын делегат ехээр хоро шараа бусалгаба.

Урда Африкын Республикын правительство үндэhэ яhанай илгаа гаргадаг политика бэелүүлдэг. Энэ политикаяа Лоу гэгшэ аhан шадалаараа тэндэ үмөөрбэ. Урда Африкын Республикын делегадай иимэ убайгүйгөөр үгэ хэлэhэндэнь Ассамблейн олон делегадууд дураа гутаhан байна. Харюугай үгэ хэлэхэ зүбшөөл үгэгты гэhэн эрилтэнүүд Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ табигдаба.

Сомалиин, Танганьикын, Мексикын, Индиин делегадууд Урда Африкын Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрэй мэдүүлгые буруушаажа үгэ хэлэбэ. Урда Африкын Республикын правительствын үндэhэ яhанай илгаа гаргадаг политикые тэдэнэр зэбүүрхэн буруушааба. Урда Африкын правительствын түлөөлэгшэ Генеральна Ассамблейе мэхэлхэ hэдэлгэ гаргаба гээд Танганьикын делегат Африкын гүрэнүүдэй—Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүдэй зүгhөө мэдүүлhэн байна. Үндэhэ яhанай илгаа гаргаха ябадалаа Урда Африкын Республикын правительство болюулха ёhотой. Энэ политикань ООН-ой Уставай эрилтэнүүдтэй огтолон таараланагүй. Урда Африкын правительствын энэ политикаяа болюулаагүй hаань, бидэнэр, африкынхид, энээниинень буруутуулжа шадахабди гэжэ Танганьикын делегат Сваи хэлэбэ.

Мексикын делегат Куэвас гэгшэ мүн лэ Урда Африкын Республикын правительствын бэелүүлдэг политикые буруушаагаад, энээнээ саашадаа бэелүүлхэеэ болихо ёhотой гэhэн эрилтэ табяа.

Индиин делегат Кришна Менон удаалуулан үгэ абаа. Урда Африкын Республика Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гол гуримуудые сэхэ тооногүй гэжэ Индиин делегат хэлээ. Урда Африкын Республикын правительство өөhэдынгөө гэмтэ хэрэгүүдые амжалтануудынай гэжэ тооложо бшуу.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 25. (ТАСС). Сессиин зүбшэхэ зүйлнүүд тухай Генеральна комитедэй элидхэл ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сессиин үсэгэлдэрэй пленарна заседанида hайшаагдаа hэн. «Уридшалан hануулгын ядерна дайе түрүүлэн эхилхэ тэhэн пропагандые буруушааха тухай», «Буу зэбсэг хуряалгын экономическа программа» тухай асуудалнуудые зүбшэхэ зүйлнүүдтэ оруулхые советскэ делегаци дурадхаhан байна. Генеральна комитет советскэ делегациин дурадхаhан эдэ асуудалнуудые hаядаа хараха юм.

ООН-до Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэнүүдые hэргээхэ гэhэн шухала асуудал Советскэ Союзай үүсхэлээр Генеральна комитедэй элидхэлдэ оруулагдаhан юм.

«Венгриин асуудал» гэдэгые Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэд дахин hэргээhэн байна. Харата муухай зорилготой энэ асуудалые зүбшэхэ зүйлнүүдтэ оруулхагүй гээд 34 делегаци дуугаа үгэбэ. Зүгөөр олонхиин дуугаар Холбоото Штадууд энэ асуудалые зүбшэхэ зүйлнүүдтэ оруулха болобо.

Генеральна Комитедэй элидхэлые зүбшэн хэлсэхын урда тээ Ассамблейн үдэрэй заседанида юрэнхы политическэ асуудалнуудаар үгэ хэлэлгэн болоо.

Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Вацлав Давид гэгшэ Куба тушаа Америкын империалистнуудай бэелүүлдэг эзэрхэг түримхэй политикые элишэлэн тодорхойлбо. Чехословаки, мүн Кубада хани ёhоор хандадаг бусад оронууд Кубын арад зониие сэхэ шууд дэмжэнэ. Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха дурадхалые СССР-эй делегаци Женевэдэ оруулhан юм. Тодорхой энэ дурадхалыень Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министр дэмжэжэ байhанаа мэдүүлбэ. Үhөө мэеэгэр абаха hэдэлгэтэй Баруун Германиин этэгээдүүдэй эзэрхэг түримхэй политика бэелүүлжэ байhан тухай Ассамблейн делегадууд анхаралаа табиха ушартай гэжэ Вацлав Давид хэлээ. Хэрбээ Баруун гүрэнүүдэй Германитай эбэй договор баталха дурагүй hаань, бусад гүрэнүүдтэй хамта Чехословаки ГДР-тэй эбэй договор баталха гээд Чехословакиин түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

Германиин асуудал тухай, буу зэбсэг хуряалга тушаа, ядерна туршалгануудые болюулха тушаа Югославиин делегат Владимир Попович дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Бүхы арадуудай туhада

СОФИ, сентябри...
(ТАСС). Буу зэбсэг х...
да сүлөөрhэн зөөри ...
амгалан ёhоор хэрэглэ...
хай, уридшалан hан...
ядерна дайе түрүүлэн ...
hанаашалгые буруушаа...
хай дурадхалнуудые С...
Союзай делегаци ООН-...
неральна Ассамблейн ...
сессидэ оруулаа. Эдэ...
халнуудын бүхы ара...
үг зорилготой таар...
гээд «Работническо де...
зетэ түрүү бэшэг сооги...
дэглэбэ. Бүгэдэ нии...
найрамдал бэхижүүлхэ...
да шэнэ алхам правите...
нуудай хэхые Советскэ...
дахин уряалба. Буу зэ...
ряаха шэнэ харгы за...
бэдэрхээр Советскэ ...
зай шиидэнги байhые ...
радхалнуудынь үшөө ...
тодорхойлно.

Арадуудай хоорондо...
саллаата асуудалнууды...
байлдаагаар шиидхэх...
далые болюулха талаа...
дурадхалнууд ехэ удха...
тай байха гээд газетэ ...

Шухала үүсхэл

ПРАГА, сентябри...
(ТАСС). Уридшалан ...
гын ядерна дайе т...
эхилхэ hанаашалгые ...
шааха тухай, буу зэб...
ряахада сүлөөрhэн зө...
шые амгалан ёhоор х...
тухай СССР-эй дурад...
хүн түрэлтэнэй урда ...
hан тон шухала асууд...
тай, эб найрамдал т...
тэмсэлтэй холбоото...
«Руде право» газетэ м...
бэшэбэ. Хэрбээ эдэ ду...
нуудай ООН-ой Гене...
Ассамблейн сессидэ ...
гоор зүбшэн хэлсэгдэж...
люцинуудай баталагдаа...
бүгэдөөрөө, хүсэдөөр б...
сэг хуряаха хэрэг шии...
дэ туhа нэмэри болох...
Европодо үhөө мэеэгэ...
дай хэхэ, гүрэнүүдэй ...
доhон хилэнүүдые хү...
эрилтэ табигшадые бу...
ха тухай советскэ резо...
проектын тусхай бү...
заагданхай. Энэнь Че...
кида, Баруун Германи...
шэнэртэ ехэ удха шана...
жэ газетэ бэшэнэ.

Г. С. Тито... Болгарида айлшална

ВАРНА, сентябри...
(ТАСС). Капитализмда...
шизмда эсэргүү тэмсэ...
hан Варнын хизаара...
сэгшэдэй хүшөөдэ ...
космонавт Г. С. Ти...
гэлдэр үдын хойно ба...
сэг табиба. БКП-гэй ...
политбюрогой гэшүүн...
риин Министрнүүдэй ...
түрүүлэгшын орлогшо,...
генерал И. Михайлов...
hээ Болгарида байда...
сайд Г. А. Денисов...
Г. С. Титовые үдэшэ...
Түрүүшын космонавт...
Гагаринай тариhан ...
зэргэлүүлжэ Г. С. Ти...
модо hуулгаба.

Городой, округой ...
ниитын эдэбхитэдтэй ...
лин дайдын герой ...
уулзаба. Г. С. Титов...
городой хүндэтэй эрх...
гохо гэhэн шиидхэбэр...
на городой Арадай ...
түрүүлэгшэ Н. Бояд...
носхобо. Тиигээд Г. С...
дурасхаалта тэмдэг ...
байна.

БКП-гэй Варнын го...
окружной комитедүү...
советскэ космонавты...
лэлдэ сайлалга хэбэ...

Редактор Ц. Ц. ЦИБ...

Манай адрес, телефону...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редак... 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов партийной ... пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советского ... тельства — 47-59, промышленности, транспорта, инфор... 35-14, культуры, литературы и искусства — 34-05 ... и рабселькоров — 40-49, отдел переводов и корре... — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных ... говоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00967. Зак. № ...

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной сентябриин 27.